

**SERIKALI YA MAPINDUZI YA
ZANZIBAR**

HOTUBA YA WAZIRI WA KILIMO NA MALIASILI

MHE. SULEIMAN OTHMAN NYANGA (MBM)

**KUHUSU MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA FEDHA YA
WIZARA YA KILIMO NA MALIASILI KWA MWAKA 2013/2014 KATIKA
BARAZA LA WAWAKILISHI**

ZANZIBAR.

JULAI, 2013

HOTUBA YA WAZIRI WA KILIMO NA MALIASILI
MHE. SULEIMAN OTHMAN NYANGA (MBM) KUHUSU MAKADIRIO YA
MAPATO NA MATUMIZI YA FEDHA YA WIZARA YA KILIMO NA
MALIASILI KWA MWAKA 2013/2014

1.0 UTANGULIZI

1.1 Mheshimiwa Spika, kwa ruhusa yako naomba kutoa hoja kwa Baraza lako Tukufu, likae kama Kamati kwa ajili ya kupokea, kujadili na kupitisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara ya Kilimo na Maliasili kwa kazi za Kawaida na Maendeleo kwa mwaka wa fedha 2013/2014.

1.2 Mheshimiwa Spika, awali ya yote naomba kuchukua fursa hii kumshukuru Mwenyezi Mungu kwa kuibariki nchi yetu kuwa na amani na utulivu, na kwa kutuwezesha kufikia siku ya leo tukiwa wazima na wenye afya njema ili tuweze kujadili bajeti hii kwa ajili ya maendeleo ya wananchi wa Zanzibar ambao wengi wao ni wakulima.

1.3 Mheshimiwa Spika, kwa mara nyengine tena namshukuru Mwenyezi Mungu kwa kuijaalia nchi yetu kuanza matayarisho ya kuadhimisha miaka 50 ya Mapinduzi Matukufu ya Zanzibar tukiwa na umoja na mshikamano, ambapo kauli mbiu yake “***Tudumishe Amani na Umoja, tulete maendeleo – Mapinduzi Daima***”. Kauli mbiu hii inabeba ujumbe mzito kwa wananchi wote wa Zanzibar katika kutekeleza wajibu wao wa kudumisha amani na kulinda Mapinduzi Matukufu ya mwaka 1964.

1.4 Mheshimiwa Spika, nachukua fursa hii kumpongeza kwa dhati Mheshimiwa Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la

Mapinduzi kwa kusimamia vyema utekelezaji wa ILANI ya Uchaguzi ya CCM ya mwaka 2010 - 2015; katika kuendeleza kwa vitendo Mapinduzi ya kilimo yenye dhamira ya kuwaendeleza wakulima na kuongeza tija katika sekta ya kilimo.

- 1.5 Mheshimiwa Spika**, pia nazipongeze juhudi za Mheshimiwa Rais Dkt. Shein kwa kuendeleza Sekta ya Kilimo. Juhudi hizo zimeonekana katika kazi zake za kufuatilia kwa karibu utendaji wa taasisi za Serikali kupitia maagizo, maelekezo, ziara zake za Mikoa yote ya Zanzibar na majadiliano ya ana kwa ana na watendaji. Hatua hizo zimeweza kuimarisha ufanisi katika utendaji, uwajibikaji, usimamizi na ufuatiliaji wa karibu wa majukumu ya Wizara na taasisi za Serikali.
- 1.6 Mheshimiwa Spika**, napenda kuwapongeza viongozi wakuu wa kitaifa wakiwemo Mhe. Maalim Seif Sharif Hamad, Makamu wa Kwanza wa Rais, na Mheshimiwa Balozzi Seif Ali Iddi Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar kwa juhudi zao za kuhamasisha na kutoa miongozo katika kuendeleza sekta ya kilimo kupitia ziara zao za Mikoa, taasisi na maeneo yanayohusiana na sekta ya kilimo.
- 1.7 Mheshimiwa Spika**, napenda kuchukua fursa hii pia kuwashukuru Wajumbe wa Kamati ya kudumu ya Baraza la Wawakilishi ya Fedha, Biashara na Kilimo sambamba na kumpongeza Mwenyekiti wake Mheshimiwa Salmin Awadh Salmin Mwakilishi wa Jimbo la Magomeni na Mjumbe wa Kamati Kuu ya CCM, kwa kuchaguliwa tena kuiongoza Kamati hii. Hii inadhihirisha kwamba utendaji wake mahiri na imara katika kutekeleza majukumu yake. Mungu ampe uwezo zaidi wa kusimamia na kutekeleza ipasavyo majukumu yake ya kila siku.

- 1.8 Mheshimiwa Spika**, napenda pia kuipongeza na kuishukuru Kamati hii kwa miongozo na ushauri iliyoipa Wizara ya Kilimo na Maliasili katika kufanikisha utekelezaji wa bajeti ya Wizara ya mwaka 2012/2013. Aidha, tunaishukuru Kamati kwa maelekezo yao walivyotupa katika maandalizi ya bajeti ya Wizara ya mwaka 2013/2014. Napenda kulihakikishia Baraza lako Tukufu kwamba, maoni, ushauri na mapendekezo ya Kamati yamezingatiwa katika bajeti hii .
- 1.9 Mheshimiwa Spika**, naomba pia nikupongeze tena wewe binafsi kwa umahiri wako katika kuliongoza Baraza lako Tukufu ambalo linatoa maamuzi mazito katika kusimamia demokrasia na utawala bora nchini, na kwa kadumisha mshikamano katika Baraza. Vile vile, nawapongeza Wenyeviti wa Kamati zote za Baraza lako Tukufu kwa kuendesha na kusimamia Kamati za Baraza kwa ufanisi.
- 1.10 Mheshimiwa Spika**, natoa shukrani na pongezi za pekee kwa wananchi wa Jimbo langu la Jang’ombe kwa kuendelea kunipa mashirikiano na kuwa na imani na mimi katika kusimamia na kuleta maendeleo ya jimbo hili. Nawaahidi kwamba nitaendelea kuwatumikia kwa moyo wangu wote kadri Mwenyezi Mungu atakavyonipa uwezo.

UKUAJI NA MCHANGO WA SEKTA YA KILIMO KATIKA PATO LA TAIFA

- 1.11 Mheshimiwa Spika**, Sekta za Kilimo na Maliasili bado zinaendelea kuwa ni mhimili mkuu wa uchumi wa Zanzibar. Sekta hizi zinatoa mchango wa moja kwa moja katika kujikimu kimaisha, kuwa na uhakika wa chakula na lishe bora kwa wananchi walio wengi vijijini

na mijini. Kwa mwaka wa fedha 2012/2013 sekta hizi zilichangia asilimia 30.2 ya Pato la Taifa na inakadiriwa kuwa zaidi ya asilimia 70 ya wananchi wa Zanzibar wanategemea sekta hizi kwa kuwapatia ajira na mapato.

- 1.12 Mheshimiwa Spika**, mwaka 2012/2013, ukuaji wa Sekta ya Kilimo umeshuka kwa asilimia 1.3 kutoka asilimia 2.7 ya mwaka 2011. Hali hii imetokana na ukame na kupungua kwa maeneo yaliyolimwa kwa baadhi ya mazao makuu ya chakula ikiwemo muhogo, ndizi na mahindi.

HALI YA UZALISHAJI

- 1.13 Mheshimiwa Spika**; msimu wa kilimo wa mwaka 2012/13 unaonesha kushuka kwa uzalishaji wa mazao ya kilimo hasa ya chakula ukilinganisha na mwaka 2011/2012. Zao la muhogo limeshuka kutoka tani 273,342 mwaka 2011 hadi tani 192,072.68, ndizi kutoka tani 110,250 mwaka 2011 hadi tani 97,934.5 mwaka 2012, mpunga kutoka tani 23,702 mwaka 2011 hadi tani 6,372.1 mwaka 2012, viazi vitamu kutoka tani 92,715 mwaka 2011 hadi tani 31,767.3 mwaka 2012 na zao la mahindi kutoka tani 3,281 mwaka 2011 hadi tani 856.6 mwaka 2012. **(Kiambatisho Nam. 1).**

- 1.14 Mheshimiwa Spika**; sababu zilizochangia kupungua kwa uzalishaji ni pamoja na:

- Upungufu wa eneo lililolimwa kwa mazao ya muhogo, migomba na viazi vitamu kwa mwaka 2012/2013 kutokana na uvamizi wa maeneo ya kilimo na wakulima kujikita zaidi katika uzalishaji wa mazao ya mananasi na mboga mboga;
- Upungufu wa mvua uliosababishwa na mabadiliko ya hali ya hewa,

- Maradhi, wadudu waharibifu wa mazao na upungufu wa rutuba katika maeneo ya kilimo;

- 1.15 Mheshimiwa Spika;** takwimu zinaonesha kwamba wakulima wengi waliongeza nguvu katika uzalishaji wa mazao ya mboga mboga na mananasi na hiyo yalipelekea kuongezeka kwa uzalishaji mazao hayo. Uzalishaji wa mbogamboga umeongezeka kutoka tani 8000 (ekari 3,202.7) mwaka 2011/2012 na kufikia tani 18,232.5 (ekari 9,909) mwaka 2012/2013. Kwa upande wa zao la mananasi uzalishaji umeongezeka kutoka tani 3,309 mwaka 2011/2012 hadi kufikia tani 12,115.5 mwaka 2012/2013. Hii ni kutokana na kuongezeka kwa matumizi ya pembejeo za kisasa na taaluma bora za uzalishaji.
- 1.16 Mheshimiwa Spika,** taarifa za hali ya hewa katika kipindi cha masika 2012/2013 ni za kutia moyo hasa kwa kilimo cha mpunga wa kutegemea mvua. Takwimu zinaonyesha kuwa kumekuwa na ongezeko kubwa la mvua za masika mwaka 2012/2013 ambazo zimenyesha zaidi ya wastani wa kila mwaka. Hali hii imeimarisha kwa kiasi kikubwa ukulima wa mpunga wa kutegemea mvua ambapo sehemu kubwa ya kilimo hicho kimeimarika vizuri na kuleta matumaini ya kupata mavuno mazuri. Kutokana na hali hio, kwa msimu wa mwaka 2012/2013, mavuno yanakadiriwa kufika zaidi ya tani 30,000 za mpunga.
- 1.17 Mheshimiwa Spika,** Wizara ya Kilimo na Maliasili imeendelea na utoaji wa ruzuku ya pembejeo za kilimo ikiwemo mbegu bora, mbolea, dawa za magugu na huduma za matrekta kwa azma ya kuendeleza zao la mpunga na mazao mengine ya chakula ili kuongeza uzalishaji wa chakula na kudhibiti mfumuko wa bei nchini.

- 1.18 Mheshimiwa Spika**, kwa upande wa utoaji wa pembejeo, kwa mwaka wa 2012/2013, Wizara imeleta na kusambaza kwa wakulima tani 900 mbolea ya kukuzia (Urea), tani 500 za mbolea ya kupandia (TSP), tani 535 za mbegu na lita 30000 za dawa ya magugu. Kati ya tani hizo za mbegu, tani 300 zimezalishwa kwa mikataba na wakulima na tani 235 ziliagizwa kutoka Tanzania Bara. Pembejeo hizo zote zilizosambazwa vituoni na kuuzwa kwa wakulima, na hadi msimu huu kumalizika, tani 85 za urea, tani 172 za TSP, tani 29 za mbegu na lita 340 za dawa ya magugu zimebaki ghalani, na zinatarajiwa kutumika katika msimu wa Vuli katika mabonde ya umwagiliaji maji.
- 1.19 Mheshimiwa Spika**, Wizara inafahamu kwamba kuna baadhi ya wakulima wanalalamika juu ya uhaba wa dawa ya gugu, lakini Serikali haiwezi kuagiza dawa ya magugu zaidi ya kiwango cha lita 30,000 kwa mwaka kwa sababu za kimazingira, afya za watu na viumbe wengine. Tunaomba tufahamu kwamba Zanzibar ni nchi ya visiwa vidogo vidogo na maji yake pia yanatoka chini ya ardhi kwa matumizi ya binaadam na viumbe hai wengine. Kwa hivyo kutumia madawa mengi ya sumu ni hatari kwetu sisi, lakini pia Sheria za Kimataifa haziruhusu kuagizia zaidi ya kiwango maalum kilichowekwa. Wizara ya Kilimo na Maliasili inafanya juhudi ya kuwaelimisha wakulima juu ya kutumia mbinu nyingine za kilimo bora katika kupunguza magugu katika zao la mpunga.
- 1.20 Mheshimiwa Spika**, naomba kuchukua fursa hii kuwashauri na kwa nguvu zetu zote kuwaomba wakulima wachache wanaotumia vibaya fursa ya kupata pembejeo kwa njia ya ruzuku lakini badala ya kutumia pembejeo hizo kwa kilimo cha mpunga ili kutimiza ile azma ya Serikali ya kuongeza uzalishaji, wakulima hao huamua kuuza pembejea hizo kwa magendo au mbegu ya mpunga

kuitwanga na kuitumia kwa chakula badala ya mbegu. Kufanya hivyo ni kinyume cha utaratibu wa Serikali na ni kosa. Suala la kutumia mbegu kwa chalula ni kuhatarisha maisha yao na ya familia zao kwani mbegu ya mpunga huchanganywa na dawa ya sumu kwajili ya kuihifadhi na wadudu.

- 1.21 Mheshimiwa Spika**, napenda kuwahakikishia wakulima wote kupitia Baraza lako kuwa Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar kwa kushirikiana na Wizara ya Kilimo na Maliasili itaendelea na utoaji wa ruzuku kwa pembejeo za kilimo hasa zao la mpunga ikiwemo mbolea, dawa za kuulia magugu, mbegu bora pamoja na huduma za matrekta. Aidha, Wizara inaendelea na maandalizi ya msimu ujao wa kilimo na kuimarisha utaratibu wa kuwapatia wakulima pembejeo na huduma za matrekta kwa wakati.

MUELEKEO WA BAJETI YA WIZARA YA KILIMO NA MALIASILI 2013/2014

- 1.22 Mheshimiwa Spika**, kwa mwaka wa fedha 2013/2014, Serikali kupitia Wizara ya Kilimo na Maliasili inaendelea kusimamia na kutekeleza malengo ya Dira ya 2020, ILANI ya Uchaguzi ya CCM 2010 – 2015, Mkakati wa Kukuza Uchumi na Kupunguza Umaskini (MKUZA II), Malengo ya Milenia (MDGs), Mipango na Mikakati ya Kisekta pamoja na Mpango wa Mageuzi ya Sekta ya Kilimo (ATI).
- 1.23 Mheshimiwa Spika**, muelekeo wa Bajeti ya Wizara ya Kilimo na Maliasili kwa mwaka wa fedha 2013/2014 ni kama ifuatavyo:
- Kuimarisha uzalishaji wa zao la karafuu kwa kuendeleza utoaji wa elimu ya ukulima bora wa mikarafuu kupitia skuli za wakulima; kuendelea kutoa miche ya mikarafuu 1,000,000 na kuwapatia

wakulima bila malipo na kuimarisha mfumo wa ufuatiliaji wa wakulima wa mikarafuu.

- Kuongeza uzalishaji wa mpunga nchini kupitia uimarishaji wa miundombinu ya umwagiliaji maji na matumizi ya utaalamu katika kilimo cha mpunga;
- Kuimarisha utoaji wa huduma za matrekta na zana nyengine za kilimo, elimu kwa wakulima na kuongeza upatikanaji wa pembejeo za kilimo kwa wakati zikiwemo, mbegu bora, mbolea, dawa za kuzuia magugu na wadudu waharibifu;
- Kuimarisha uzalishaji na usindikaji wa mazao maalum ya Kilimo na Maliasili (***Specific Value Chain Development***) ikiwemo Muhogo, Viungo, Matunda na Mboga mboga.
- Kushajiisha uibuaji wa miradi ya kuongeza kipato katika Sekta ya Misitu na Maliasili ikiwemo uzalishaji wa asali na utalii wa kimaumbile (***eco-tourism***) katika maeneo ya Jozani, Ngezi, Masingini na Kiwengwa. Lengo ni kupunguza ukataji wa miti ambao utapelekea kupungua kwa hewa ukaa (***carbondioxide***);
- Kuhamasisha ushiriki wa vijana katika kilimo cha biashara
- Kuendeleza utafiti na uibuaji wa teknolojia mpya za uzalishaji katika kupambana na changamoto za kilimo zikiwemo wadudu waharibifu, maradhi na mabadiliko ya hali ya hewa;
- Kushajiisha upandaji wa miti na njia bora za utunzaji, uhifadhi na matumizi endelevu ya maliasili.
- Kuendeleza utoaji wa mafunzo ya Kilimo na Mifugo kupitia Chuo cha Kilimo Kizimbani na Skuli za Wakulima.
- Kuratibu na kuimarisha kazi za uhakika wa chakula na lische kitaifa ikiwa ni pamoja na kukusanya na kutoa taarifa za tahadhari ya mapema na kusimamia uanzishaji wa maghala ya chakula cha akiba.

- Kuimarisha mfumo wa kisheria na kisera ili uendane na mabadiliko ya kiuchumi na kimazingira kwa kufanya mapitio ya Sera za kilimo na misitu, na kutayarisha Sheria za Uhifadhi wa Mimea na Sheria ya mbegu;
- Kusimamia upatikanaji wa hati miliki za mali za Serikali zilizopo chini ya Wizara ya Kilimo na Maliasili;
- Kuhamasisha jumuiya za wakulima ili washiriki kikamilifu katika shuguli za kilimo na hatimae kurahisisha utoaji wa huduma kwa wakulima;

2.0 TAARIFA YA UTEKELEZAJI MWAKA 2012/2013

MAPATO NA MATUMIZI

2.1 Mheshimiwa Spika; Wizara ya Kilimo na Maliasili kwa mwaka wa fedha 2012/2013, ilikadiriwa kukusanya jumla ya Tsh. 426,000,000. Hadi kufikia mwezi wa Juni 30, 2013, Wizara imekusanya Tsh. 550,216,660 sawa na asilimia 129 ya makadirio ya lengo.

MATUMIZI YA FEDHA 2012/2013

2.2 Mheshimiwa Spika; kwa mwaka wa fedha 2012/2013, Wizara ya Kilimo na Maliasili iliidhinishiwa jumla ya Tsh. 11,578,394,460 kwa kazi za kawaida na Tsh. 308,800,000 ikiwa ni Ruzuku kwa Chuo cha Kilimo Kizimbani. Hadi kufikia Juni, 2013, fedha zilizopatikana kwa kazi za kawaida ni Tsh. 10,931,004,188 sawa na asilimia 94. Kwa upande wa Chuo cha Kilimo ruzuku ya Tsh. 288,800,000 imepatikana ikiwa ni sawa na asilimia 94 (**Kiambatisho Nam. 14**).

2.3 Mheshimiwa Spika; katika kutekeleza kazi za maendeleo, Wizara ya Kilimo na Maliasili kwa mwaka wa fedha wa 2012/2013, iliidhinishiwa jumla ya Tsh. 2,090,000,000 ikiwa ni mchango wa SMZ. Hadi kufikia

mwezi wa Juni 2013, fedha zilizopatikana ni Tsh. 463,211,520, sawa na asilimia 22. Kwa upande wa washirika wa maendeleo, fedha zilizotengwa kwa mwaka 2012/2013 ni Tsh. 9,417,116,000. Hadi kufikia mwezi wa Juni, 2013, Wizara imepata jumla ya Tsh. 2,787,620,584 sawa na asilimia 30 ya lengo. **(Kiambatisho Nam. 11).**

MAKADIRIO YA MAKUSANYO YA MAPATO NA MATUMIZI KWA MWAKA WA FEDHA 2013/2014

2.4 Mheshimiwa Spika; Wizara ya Kilimo na Maliasili inakadiriwa kukusanya mapato ya Tsh. 748,000,000 kwa mwaka wa fedha 2013/2014 **(Kiambatisho Nam. 13).** Aidha, Wizara pia inakadiriwa kutumia jumla ya Tsh. 30,320,998,000. Kati ya fedha hizo, Tsh. 12,069,000,000 ni matumizi ya kazi za kawaida na Tsh. 500,000,000 ruzuku Chuo cha Kilimo Kizimbani **(Kiambatisho Nam. 16)** na Tsh. 17,751,998,000 ni kwa ajili ya kutekeleza miradi 14 ya maendeleo (kati ya hizo Tsh. 1,560,000,000 ni mchango wa SMZ na Tsh. 16,191,998,000 ni mchango wa washirika wa maendeleo **(Kiambatisho Nam. 10).**

2.5 Mheshimiwa Spika; Wizara ya Kilimo na Maliasili kwa mwaka wa fedha 2012/2013 imepata mafanikio yafuatayo:

- Skuli mpya 300 za wakulima zimeanzishwa kupitia Programu za kuendeleza Huduma za Kilimo na Mifugo ASSP na ASDP-L. Kwa ujumla idadi ya skuli za wakulima Zanzibar hivi sasa ni 1,200;
- Chuo cha Kilimo Kizimbani kimeanza kutoa mafunzo katika ngazi ya Diploma ambapo wanafunzi 49 (wanawake 28 na wanaume 21) wameanza mafunzo hayo katika muhula wa masomo wa 2012/2013. Aidha, kupitia Programu za ASSP na ASDP-L Wizara imekamilisha ujenzi wa dakhalia la kisasa ambalo limeanza

kutumiwa na wanafunzi 49 wanaosoma Diploma ya Kilimo na Mifugo;

- Kuimarisha ukulima wa kilimo cha mpunga kwa kuwapatia wakulima pembejeo bora ikiwemo mbegu, mbolea, dawa na huduma za matrekta kwa njia ya ruzuku ili kuongeza uzalishaji na tija;

UTEKELEZAJI WA MALENGO YA (2012/2013) NA MALENGO YA WIZARA KWA MWAKA WA FEDHA 2013/2014

2.6 Mheshimiwa Spika, utekelezaji wa kazi za Wizara ya Kilimo na Maliasili kupitia Idara na taasisi zake kwa mwaka 2012/2013 pamoja na malengo ya mwaka 2013/2014 ni kama ifuatavyo:

3.0 IDARA YA MIPANGO, SERA NA UTAFITI

3.1 Mheshimiwa Spika, majukumu ya Idara hii ni kusimamia na kuratibu Sera, Sheria, Mikakati, Mipango ya Maendeleo na Utafiti. Idara pia inaratibu mashirikiano ya Wizara na taasisi za ndani na nje ya nchi ikiwemo Washirika wa Maendeleo na Sekta Binafsi.

MALENGO YA MWAKA 2012/2013

3.2 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka 2012/2013 Idara ilipanga kutekeleza malengo yafuatayo:

- Kuimarisha mifumo ya Kiseru, Sheria, Mikakati na Mipango/Miradi ya Wizara ili kukabiliana na changamoto zilizopo kwa kufanya mapitio ya Sera za Kilimo, Karantini na Mbegu; Mswada wa Sheria ya Haki Miliki ya Wagunduzi wa Mbegu; Sheria na Kanuni za Misingi; Mikakati wa Mageuzi ya Kilimo (ATI); na Mpango wa Utekelezaji wa Sera ya Masoko (ZAMP IP).

- Kuimarisha mfumo wa ukusanyaji, uchambuzi na utoaji wa taarifa juu ya matukio muhimu ya kisékta na Wizara (M & E); ikiwemo mawasiliano na utoaji taarifa kwa njia ya tovuti (www.kilimoznz.or.tz); kutoa nakala 2,000 za Jarida la Mkulima;
- Kuimarisha mashirikiano kati ya Wizara na taasisi za ndani, za kikanda na nje ya nchi; ikiwemo kukamilisha na kuratibu mfumo wa pamoja wa kitaasisi katika Sekta ya Kilimo (ASP-Z); kushiriki katika Vikundi Kazi vya kitaifa, mikutano na makongamano ya kitaifa; kikanda na kimataifa;
- Kuimarisha tafiti za kijamii, kiuchumi na kisayansi ili kuongeza uzalishaji na tija katika kilimo kwa kutoa ushauri wa kitaalamu juu ya maeneo ya kipaumbele ya utafiti; na Kuandaa warsha na kutoa Toleo la Tatu la Utafiti wa Kilimo (*3rd Annual Agricultural Research Proceeding*); na
- Kuendelea kusimamia programu na miradi mipya na inayoendelea.

UTEKELEZAJI WA MALENGO YA MWAKA 2012/2013

3.3 Mheshimiwa Spika, mwaka wa fedha 2012/2013 Idara imetekeleza malengo yake kama ifuatavyo:

- ✓ Sera ya Masoko imekamilika na Rasimu ya Sera ya Misitu na Rasimu ya Sheria ya Wagunduzi wa aina mpya za mbegu za mimea zimekamilika kwa ngazi ya Wizara.
- ✓ Mapitio ya Sheria ya Utibabu wa mimea na ukaguzi wa mazao yamefanyika kwa mashirikiano na Ofisi ya Mwanasheria Mkuu;

- ✓ Mafunzo ya Tathmini ya Sera kwa wafanyakazi 25 kutoka Wizara ya Kilimo na Maliasili na Taasisi nyengine za Serikali yametolewa kwa mashirikiano na USAID;
 - ✓ Utayarishaji wa Programu ya Kuendeleza Mazao ya Matunda na Viungo unaendelea;
 - ✓ Kazi za ukusanyaji wa Takwimu za bidhaa za kilimo katika masoko na za uzalishaji wa mazao ya kilimo zimefanyika na zinaendelea. Aidha, mradi wa uimarishaji wa ukusanyaji wa takwimu za mazao ya kilimo umeanza kwa kuwafundisha mabwanashamba 25 (12 Pemba na 13 Unguja);
 - ✓ Kukijengea uwezo kitengo cha habari cha Wizara kwa kukipatia vifaa vya kisasa ikiwemo **Digital Voice Recorder, Digital Camera** na **Video Moving Camera**.
 - ✓ Uingizwaji wa taarifa katika Tovuti (**Website**) ya Wizara ulifanyika kwa lengo la kuelimisha wadau mbali mbali. Aidha, vipindi viwili vya TV na vitano vya redio vimetayarishwa na kurushwa hewani.
 - ✓ Jumla ya nakala 1500 za Jarida la mkulima limechapishwa na kusambazwa kwa wakulima na wadau wengine;
- Wizara imeshiriki katika vikao vya mashirikiano na taasisi za ndani ya nchi, kikanda na nje ya nchi kwa lengo la kuimarisha uhusiano;
 - Mkutano wa mapitio ya tafiti (**3rd Annual Agricultural Research Review Meeting**) umefanyika na kuhudhuriwa na wajumbe kutoka taasisi zinazojihusisha na kazi za utafiti na maendeleo za Unguja na Pemba.

3.4 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka 2012/2013 Idara iliendelea kusimamia utekelezaji wa programu tatu na mradi mmoja wa maendeleo kama ifuatavyo:

- Programu ya Kuimarisha Huduma za Kilimo–ASSP, **(Kiambatisho Nam. 2)**;
- Programu ya Kutoa Huduma za Mifugo ASDP-L **(Kiambatisho Nam. 3)**.
- Mradi wa Kuimarisha Miundombinu ya Masoko ya Kilimo na kuongeza Thamani ya Mazao (MIVARF) **(Kiambatisho Nam. 4)**.
- Programu ya Usarifu wa Mazao **(Kiambatisho Nam. 5)**.

MALENGO YA MWAKA 2013/2014

3.5 Mheshimiwa Spika, Idara ya Mipango, Sera na Utafiti kwa mwaka wa 2013/2014 pamoja na malengo iliyojipangia, Idara itasimamia utekelezaji wa Programu mpya ya Kusaidia Kilimo na Uhakika wa Chakula Duniani (GAFSP). Lengo kuu la Programu hii kuongeza uzalishaji wa mbegu bora za mpunga, na kutumia teknolojia ya uzalishaji ambayo itapelekea kuongezeka kwa uzalishaji wa zao la mpunga na kipato kwa wakulima na kuwa na uhakika wa chakula. Katika kutekeleza Programu hii, kwa mwaka 2013/2014, kazi zifuatazo zinatarajiwa kufanyika:

- Kujenga mitaro katika eneo la hekta 115 Unguja na hekta 65 Pemba;
- Kuchimba visima vitano na kuviwekea pampu.

3.6 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2013/2014 Idara imelenga kutekeleza yafuatayo:

- Kwa kipindi hiki, Idara itafanya mapitio ya Sera ya Kilimo na Misitu, Sheria ya Uhifadhi wa mimea pamoja na kutayarisha Sheria mpya ya mbegu.
- Kuimarisha mfumo wa ukusanyaji, uchambuzi na utoaji wa taarifa juu ya matukio muhimu ya kissekta na Wizara (M & E); ikiwemo mawasiliano na utoaji taarifa kwa njia ya tovuti (www.kilimoznz.or.tz);
- Kutoa nakala 2,000 za Jarida la Mkulima pamoja na matayarisho ya vipindi 10 vya TV na Redio juu ya elimu kwa wakulima (mpunga, matunda, karafuu na mbogamboga) na kuvirusa hewani;
- Kutayarisha makala 15 na vipeperushi 1000 kwa ajili ya wakulima ili kupata taarifa muhimu za kilimo cha kisasa, taarifa za masoko na matumizi ya pembejeo;
- Kukusanya taarifa na takwimu muhimu za kijamii na kiuchumi katika sekta ya kilimo, ikiwemo uzalishaji na masoko ya mazao ya chakula biashara pamoja na kukamilisha mfumo wa ufuatiliaji, tathmini na ukusanyaji wa taarifa
- Kuimarisha mashirikiano kati ya Wizara na taasisi za ndani, za kikanda na nje ya nchi.
- Kuratibu mfumo wa pamoja wa kitaasisi katika Sekta ya Kilimo (ASP-Z) pamoja na kushiriki katika vikundi Kazi vya Kitaifa, mikutano na makongamano ya Kitaifa, Kikanda na Kimataifa;
- Kuimarisha tafiti za kijamii, kiuchumi na kisayansi ili kuongeza uzalishaji na tija katika kilimo kwa kutoa ushauri wa kitaalamu juu ya maeneo ya kipaumbele ya utafiti. Aidha, Idara itaandaa tafiti mbili ikiwemo:

- Tafiti juu ya mafanikio na changamoto zinazokabili uendelezaji wa zao la karafuu.
- Tafiti juu ya mfumo wa uingizaji na usambazaji wa pembejeo za kilimo.
- Kuandaa warsha na kutoa Toleo la Nne la Utafiti wa Kilimo (**4th Annual Agricultural Research Meeting**);
- Kuratibu na kusimamia miradi inayotekelezwa na Wizara ya Kilimo na Maliasili.

3.7 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2012/2013 Idara iliombewa Tsh. **634,523,647** hadi kufikia mwezi wa Juni, 2013 Idara imepatiwa jumla ya Tsh. 628,350,735 sawa na asilimia 99 ya makadirio. Kwa mwaka wa fedha 2013/2014 idara inaombewa jumla ya Tsh.449,548,000 kutoka Serikalini.

4.0 IDARA YA UENDESHAJI NA UTUMISHI

4.1 Mheshimiwa Spika, Idara hii ina jukumu la kusimamia rasilimali watu na kutoa huduma za utawala katika Wizara, ikiwa ni pamoja na masuala ya ajira, mafunzo, maslahi ya wafanyakazi na uwekaji wa kumbukumbu. Aidha, Idara inaratibu masuala mtambuka kama Ukimwi, jinsia, kusimamia utunzaji na uhifadhi wa mali za Serikali, utoaji wa huduma za manunuzi na uhifadhi wa vifaa.

MALENGO YA MWAKA 2012/2013

4.2 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka 2012/2013 Idara ilipanga malengo yafuatayo:

- Kukusanya mapato yanayokadiriwa kufikia Tsh 426,000,000;
- Kuendelea kuhakiki mali za Serikali zilizochini ya Wizara na kupata hati miliki;

- Kujenga uwezo wa kitaaluma kwa wafanyakazi;
- Kusimamia maslahi na kuweka mazingira mazuri ya kazi.

UTEKELEZAJI WA MALENGO YA MWAKA 2012/2013

4.3 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2012/2013 Idara imetekeleza malengo yake kama ifuatavyo:

- Jumla ya wafanyakazi 106 wa Wizara wamepatiwa mafunzo, kati ya hao, cheti 19, Diploma 41, Shahada ya kwanza 11, stahada ya juu 3, Shahada ya Pili 13, na 19 mafunzo ya muda mfupi;
- Jumla ya wafanyakazi saba (wanawake 4 na wanaume 3) wamefariki dunia. Aidha, wafanyakazi 50 wamestaafu kwa hiari na kwa mujibu wa Sheria na 36 wamekwenda likizo bila ya malipo;
- Upimaji na uchoraji wa Ofisi ya Utibabu wa mimea na mashamba ya utafiti ya Matangatuani umefanyika;
- Mapitio ya upimaji na uchoraji wa mipaka ya maeneo ya Chuo cha Kilimo Kizimbani na Taasisi ya Utafiti wa Kilimo Kizimbani pamoja na kupatiwa ramani na hati miliki mpya kwa maeneo hayo umekamilika;
- Jumla ya TSh. 526,708,150 sawa na asilimia 124 zimekusanywa.

MALENGO YA MWAKA 2013/2014

4.4 Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa 2013/2014 Idara imepanga kutekeleza malengo yafuatayo:

- Kuendelea na uhakiki wa mali za Serikali zilizo katika Wizara na kuzipatia hati miliki;
- Kuwajengea uwezo wa kitaaluma wafanyakazi 15 wapya na 106 wanaoendelea;
- Kusimamia maslahi ya wafanyakazi na kuwawekea mazingira mazuri ya kazi;
- Kuratibu utaratibu wa manunuzi ya Wizara;
- Kuratibu ukusanyaji wa mapato ambayo yanakadiriwa kuwa ni Tsh 748,000,000.
- Kuratibu maadhimisho ya miaka 50 ya Mapinduzi Matukufu ya Zanzibar kwa upande wa Wizara ya Kilimo na Maliasili.

4.5 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2012/2013 Idara iliombewa Tsh. 718,767,623 hadi kufikia mwezi wa Juni, 2013 Idara imepatiwa jumla ya Tsh 712,520,052 sawa na asilimia 99 ya makadirio. Kwa mwaka wa fedha 2013/2014 Idara inaombewa jumla ya Tsh. 1,130,634,000 kutoka Serikalini.

5.0 IDARA YA KILIMO

5.1 Mheshimiwa Spika, Idara hii ina majukumu ya kusimamia maendeleo ya uzalishaji wa mazao ya chakula na biashara, upatikanaji na usambazaji wa huduma za pembejeo na zana za kilimo kwa wakulima, uhifadhi na ukaguzi wa mazao na kutoa mafunzo kwa wazalishaji.

MALENGO YA IDARA YA KILIMO MWAKA 2012/2013

5.2 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2012/13, idara iliwekewa malengo yafuatayo:

- Kuhakikisha upatikanaji wa mbegu ya mpunga tani 570, mbolea tani 1,500 (UREA 1,000 na TSP 500) na dawa ya kuulia magugu lita 30,000 ili kuongeza uzalishaji;
- Kutoa huduma za kilimo na kusimami ukulima wa mpunga ekari 40,000;
- Kuwaelimisha wakulima 1,500 juu ya mbinu za kilimo bora;
- Kudhibiti maradhi ya mimea na wadudu waharibifu wa mazao;
- Kutoa mafunzo ya muda mfupi kwa mabibi/Mabwana shamba 95 juu ya mbinu bora za kilimo;
- Kuzalisha tani nane za mbegu ya mahindi tani mbili za mbegu ya mtama na tani 570 za mbegu ya mpunga ikiwemo NERICA;
- Kuzalisha mbegu ya mpunga kwa mikataba ya wakulima na mashamba ya JKU;
- Kutayarisha lita 500 za dawa ya asili kwa ajili ya kuulia wadudu waharibifu wa mimea na kupunguza matumizi ya dawa za viwandani;
- Kuyafanyia matengenezo matrikta 46 na power tiller 75 kwa ukulima wa mpunga wa 2012/2013;
- Kutoa mafunzo kwa mafundi na madereva 100 wa matrikta na **Power Tillers**.

UTEKELEZAJI WA MALENGO YA 2012/13

5.3 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2012/2013, Idara imetekeleza kazi zifuatazo:

- Jumla ya tani 535 za mbegu ya mpunga zimesambazwa kwa wakulima (sawa na asilimia 94 ya lengo). Kati ya mbegu hizo, tani 300 zimenunuliwa kutoka Tanzania Bara na tani

235 zimenunuliwa kupitia wakulima wa mikataba Zanzibar. Aidha, tani tano za mbegu ya kunde zimenunuliwa kutoka Tanzania Bara na kuuzwa kwa wakulima;

- Tani 500 za mbolea aina ya TSP na tani 1000 aina ya UREA na dawa ya kuulia magugu lita 30,000 zimenunuliwa na kusambazwa kwa wakulima;
- Ekari 34,317 za mpunga wa kutegemea mvua zimelimwa kwa msimu wa kilimo 2012/2013 (Pemba 20,048 na Unguja 14,269) sawa na asilimia 86 ya lengo;
- Mitego 2,239 ya kunasia nzi waharibifu wa matunda imesambazwa kwa wakulima wa Wilaya 9 za Pemba na Unguja. Kazi za uangamizaji wa nzi waharibifu wa matunda zinaendelea na tathmini iliyofanyika hivi karibuni inaonesha kuwa uharibifu wa matunda unaosababishwa na nzi hao umeshuka kutoka asilimia 75 mwaka 2007 hadi kufikia asilimia 25 mwaka 2012;
- Ekari 4 za mbegu za mahindi, 2 mtama na 20 za mpunga wa NERICA zimepanda katika kituo cha uzalishaji mbegu Bambi;
- Mafunzo kwa wakulima 80 (35 Pemba na 45 Unguja) ya udhibiti wa wadudu na maradhi ya mimea kwa kutumia dawa za asili yametolewa Pemba na Unguja;
- Matrika 37 (Pemba 13 na Unguja 24) yametengenezwa katika msimu wa kilimo wa mwaka 2012/2013;
- Mafunzo yametolewa kwa mafundi na madereva 60 (Pemba 20 na Unguja 40) juu ya matumizi na matunzo ya matrika na zana zake;
- Vipindi 10 kwa njia ya Redio vimetayarishwa na kurushwa hewani kuhusu uzalishaji na uendelezaji wa mazao ya chakula, utunzaji na uhifadhi wa mazingira na uhifadhi wa misitu na maliasili zisizorejesheka. Aidha, makala tatu juu ya

uzinduzi wa maabara ya Taasisi ya Utafiti Kizimbani na uzalishaji mbegu bora za muhogo yametayarishwa;

- Jumla ya miche 5000 ya minazi imeoteshwa na kuuzwa kwa wakulima kwa msimu wa Masika 2012/2013;

MALENGO KWA MWAKA 2013/2014

5.4 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2013/2014, Idara imelenga kutekeleza mambo yafuatayo:

- Kusimamia ukulima wa mpunga ekari 35,000 kwa msimu 2013/2014 (Unguja ekari 15,000 na Pemba 20,000);
- Kutoa mafunzo ya muda mfupi kwa Mabibi/Mabwana shamba 140 (90 Unguja 50 Pemba) juu ya mbinu shirikishi za elimu kwa wakulima;
- Kununua seti mbili (seti moja Pemba na seti moja Unguja) za Ng'ombe wa kulimia kwa ajili ya mafunzo ya ukulima kwa kutumia jembe la kukokotwa na ng'ombe pamoja na kutoa mafunzo kwa wakulima 40 (20 Pemba na 20 Unguja);
- Kuzalisha tani 5 za mbegu ya Mahindi, tani 2 za mbegu ya mtama katika vituo vya Idara vya kuzalisha mbegu na tani 300 za mbegu ya mpunga kupitia kwa wakulima wa mikataba;
- Kununua na kusambaza tani 1,300 za mbolea (TSP tani 300 na UREA tani 1000), lita 30,000 za dawa ya magugu na tani 300 za mbegu ya mpunga kutoka T.Bara;
- Kuzalisha mbegu ya mpunga aina ya NERICA tani 20 katika vituo vya uzalishaji mbegu Bambi na kupitia mikataba na wakulima;
- Kutengeneza matrekta 37 (13 Pemba 24 Unguja), kutoa mafunzo kwa mafundi na madereva 60 wa matrekta na kutoa huduma za

matrekta kwa wakulima kwa msimu wa mpunga wa mwaka 2013/2014;

- Kuendelea na kazi za ukaguzi wa mazao yanayoingia na kutoka nje ya nchi na kutoa ushauri wa kitaalamu kwa wakulima juu ya mbinu bora za kudhibiti wadudu waharibifu wa mimea na uhifadhi wa mazao;
- Kuendelea na kazi ya kusambaza na kubadilisha dawa katika mitego ya kunasia nzi waharibifu wa matunda;

5.5 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2012/2013 Idara iliombewa Tsh. 5,618,502,820, hadi kufikia mwezi Juni, 2013 Idara imepatiwa jumla ya Tsh. 5,113,513,078 sawa na asilimia 91 ya makadirio. Kwa mwaka wa fedha 2013/2014 Idara inaombewa jumla ya Tsh. 5,649,736,000/= kutoka Serikalini.

6.0 TAASISI YA UTAFITI WA KILIMO

6.1 Mheshimiwa Spika, Taasisi ya Utafiti wa Kilimo ina jukumu la kubuni, kupanga na kutekeleza kazi za utafiti katika sekta za Kilimo na Maliasili na kutoa matokeo yake kwa walengwa wakiwemo wakulima, wanafunzi na wadau wengine. Taasisi ya Utafiti wa Kilimo inajumuisha vituo vyote vya utafiti vilivyoko ndani ya sekta ya kilimo na Maliasili.

MALENGO YA TAASISI YA UTAFITI KWA MWAKA 2012/2013

6.2 Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha 2012/2013, Taasisi ililenga kutekeleza mambo yafuatayo:

- Kuendeleza utafiti wa mbegu bora za mpunga, mazao ya mizizi mboga mboga na matunda ili kupata mbegu mpya

zitakazotoa mazao mengi zaidi na zinazokubaliana na mazingira ya Zanzibar;

- Kufanya utafiti wa mazao ya biashara yakiwemo mazao ya karafuu na nazi;
- Kuimarisha miundombinu na wataalamu wa utafiti kwa ajili ya kuongeza uwezo wa Taasisi katika kutoa huduma za utafiti;
- Kufanya tafiti za kuendeleza misitu na matumizi bora ya maliasili zisizorejesheka;
- Kuendelea na utayarishaji wa mpango mkakati wa miaka mitano wa Taasisi ya Utafiti.

UTEKELEZAJI WA MALENGO KWA MWAKA 2012/2013

6.3 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2012/2013 Taasisi imetekeleza malengo yake kama ifuatavyo:

- Utafiti wa zao la mpunga uliojumuishwa mbegu 76 kutoka vituo vya utafiti vya ndani na nje ya nchi vikiwemo IRRI, AfricaRice, Vietnam na INGER-Africa zimejaribiwa katika mabonde ya Mtwango, Kizimbani, Tungamaa na Mwera. Matokeo ya awali yanaonesha miongoni mwa mbegu 76 zilizofanyiwa utafiti, mbegu za aina tano (5) kutoka IRRI zimeonekana kufanya vizuri na utafiti kwa mbegu zilizobakia bado unaendelea;
- Wizara ya Kilimo na Maliasili kwa kushirikiana na Programu ya Feed the Future (USAID) imewapatia mafunzo wakulima 400 juu ya mbinu bora za uzalishaji wa mpunga kuanzia kutayarisha ardhi mpaka hatua ya uvunaji kutoka mabonde ya Bumbwisudi, Kilombero na Kipange;
- Utafiti kwa ajili ya kupata mbegu za muhogo zitakazostahamili maradhi ya michirizi ya kahawia (**cassava brown streak disease**) na zitakazokuwa na uzazi mkubwa

umefanyika katika vituo vya utafiti vya Kizimbani, Matangatuani na kwa kushirikiana na wakulima wa Unguja na Pemba. Aina 13 za mbegu za muhogo zimefanyiwa utafiti huo na utafiti bado unaendelea;

- Majaribio mawili yanayojumuisha aina 20 ya mbegu za viazi vitamu vyenye viini lishe yamefanyika kwa lengo la kutafuta mbegu ambazo zina viwango vikubwa vya uzalishaji na viini lishe. Aina 15 za mbegu hizo zimeonesha matokeo mazuri na zimechaguliwa kwa utafiti zaidi;
- Ukusanyaji na utunzaji wa viasilia vya mimea (***germplasm conservation***) aina 65 za mbegu za muhogo, 33 za viazi vitamu, 50 za mpunga na 36 za migomba zimefanyika katika vituo vya Kizimbani na Matangatuani;
- Mafunzo yametolewa kwa maafisa wa utafiti na Mabwana/Mabibishamba 140 (50 Pemba na 90 Unguja) juu ya uhibitaji wa maradhi na wadudu waharibifu wa muhogo. Aidha, wakulima 70 wamepatiwa mafunzo juu ya matumizi ya viazi lishe;
- Jumla ya wafanyakazi 50 wa Taasisi ya utafiti walifundishwa mbinu za utafiti, uandishi na usimamizi wa miradi ya utafiti;
- Utafiti wa ukuaji wa miche ya mikarafuu kwa kutumia udongo wa (kinamo, kichanga na fuwe) pamoja na matumizi ya viwango tofauti vya maji unaendelea kwenye vitalu na katika kituo cha Matangatuani;
- Utafiti wa matumizi ya viwango tofauti vya mbolea ya samadi katika kilimo cha migomba unaendelea na takwimu za awali zimekusanywa;
- Mapitio ya ramani ya aina za udongo wa Unguja na Pemba kwa kutumia mfumo wa digitali unaendelea;

- Kazi ya utayarishaji wa Mpango Mkakati wa Taasisi ya Utafiti wa Kilimo Zanzibar inaendelea;
- Ujenzi wa maabara mpya kwa ajili ya utafiti wa mpunga na ukarabati wa maabara za udongo, tissue culture na usarifu wa mazao uko katika hatua ya mwisho.

MALENGO YA TAASISI KWA MWAKA 2013/2014

6.4 Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha 2013/2014, Taasisi imelenga kutekeleza mambo yafuatayo:

- Kuanzisha na kuendeleza tafiti 17 za mbegu na mbinu mpya za uzalishaji wa mazao makuu ya chakula;
- Kufanya utafiti wa mbinu bora za uzalishaji wa mazao ya biashara yakiwemo mikarafuu, minazi na matumizi bora ya udongo;
- Kujenga miundombinu ya maji na uzio katika maabara mpya ya mpunga pamoja na kukarabati jengo la uchunguzi wa mimea (**screen house**) liliopo Kizimbani na ukarabati wa maabara ya mazao iliyoko Matangatuani Pemba na ununuzi wa vifaa;
- Kuendelea na utayarishaji wa Mpango Mkakati wa miaka mitano na utayarishaji wa Kanuni za Sheria ya Taasisi ya Utafiti wa Kilimo ili kuweka mazingira mazuri katika utekelezaji wa kazi za utafiti;
- Kuotesha miche 10,000 ya minazi katika vitalu vya Selemu na Kidichi.

6.5 Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha 2012/13, Taasisi iliombewa jumla ya Tsh. 842,307,280 kwa kazi za kawaida na Tsh. 400,000,000 kwa kazi za maendeleo. Hadi kufikia mwezi wa Juni,

2013 Taasisi imepata Tsh. 834,140,250 sawa na asilimia 99 kwa kazi za kawaida na Tsh. 41,000,000 sawa na asilimia 10 kwa kazi za maendeleo zimepatikana. Kwa mwaka wa fedha wa 2013/14, Taasisi inaombewa kupata Tsh. 967,498,000 kwa kazi za kawaida na Tsh. 140,000,000 kwa kazi za maendeleo.

7.0 CHUO CHA KILIMO KIZIMBANI

7.1 Mheshimiwa Spika, Chuo cha Kilimo Kizimbani kina jukumu la kutoa utaalamu/mafunzo katika fani za kilimo, maliasili na mifugo katika ngazi tofauti.

MALENGO KWA MWAKA WA FEDHA 2012/2013

7.2 Mheshimiwa Spika, mwaka wa fedha wa 2012/2013 Chuo kimelenga kutekeleza malengo kama ifuatavyo:

- Kutoa mafunzo kwa wanafunzi 130 wa Cheti na 20 wa Diploma;
- Kujenga bweni la wanafunzi wa kike;
- Kuendelea kutoa mafunzo kwa wakulima wa mpunga kwa kushirikiana na Mradi wa TANRICE II.

UTEKELEZAJI WA MALENGO 2012/2013

7.3 Mheshimiwa Spika, mwaka wa fedha wa 2012/2013 Chuo kimelekeleza malengo yake kama ifuatavyo:

- Mafunzo yalitolewa kwa wanafunzi 210, kwa upande wa ngazi ya Diploma ni wanafunzi 49 (21 wanaume na 28 wanawake) sawa na asilimia 245 ya lengo, na ngazi ya Cheti

ni wanafunzi 161 (63 wanaume na 98 wanawake) sawa na asilimia 124 ya lengo;

- Kazi ya kutayarisha michoro na makadirio ya ujenzi wa dakhalia itakayokuwa na ghorofa nne na vyumba mia moja na ishirini na tano (125) inaendelea.

7.4 Mheshimiwa Spika, katika mwaka huu wa fedha 2012/2013, kwa kushirikiana na mradi wa EPINAV, Chuo pia kimetekeleza kazi zifuatazo:

- Utayarishaji wa Mpango Mkakati wa miaka mitano unaendelea;
- Ukarabati wa maktaba na ununuzi wa vitabu 840 na machapisho 50 umefanyika;
- Vifaa vya uchunguzi na tiba za mifugo vimenunuliwa kwa lengo la kuimarisha mafunzo katika Kitengo cha Mifugo;
- Kompyuta 10 zimenunuliwa kwa ajili ya kufundishia na kuimarisha huduma za mtandao (**Internet**) katika maktaba ya Chuo na ofisi ya Mratibu wa masomo;
- Ziara mbili za kimasomo kwa wafanyakazi wa Chuo cha Kilimo Kizimbani kwa kushirikiana na Chuo Kikuu cha Kilimo - Sokoine, kutembelea vyuo vya Kilimo na Mifugo vya Tanzania Bara na “**University of Life Sciences**” ya Norway zimefanyika kwa lengo la kukuza uhusiano, kubadilishana uzoefu wa mbinu za usomeshaji na kuangalia uwezekano wa kuwa na miradi ya pamoja ya maendeleo;

MALENGO KWA MWAKA 2013/2014

7.5 Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha 2013/2014, Chuo kimelenga kutekeleza mambo yafuatayo:

- Kutoa mafunzo kwa wanafunzi 184, ngazi ya Cheti 135 na Diploma 49;
- Kuendelea na kazi za ujenzi wa dakhalia moja yenye ghorofa 4 yenye uwezo wa kutumiwa na wanafunzi 500 wa kike kwa wakati mmoja;
- Kufanya ukarabati wa dakhalia mbili;
- Kutoa mafunzo ya kilimo bora cha mpunga wa umwagiliaji maji katika bonde moja kwa kushirikiana na Mradi wa TANRICE II.

7.6 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2012/2013, Chuo kiliombewa Tshs. 308,800,000 hadi kufikia mwezi wa Juni, 2013 Chuo kimepatiwa jumla ya Tshs. 288,800,000 sawa na asilimia 94 ya makadirio. Kwa mwaka wa fedha 2013/2014, Chuo kinaombewa jumla ya Tshs. 500,000,000 ikiwa ni ruzuku kutoka Serikalini na Tsh. 90,000,000 fedha za maendeleo kwa ajili ya kuimarisha miundombinu ya Chuo (Ujenzi wa bweni jipya).

8.0 IDARA YA MISITU NA MALIASILI ZISIZOREJESHEKA

8.1 Mheshimiwa Spika, Idara ina jukumu la kulinda na kuhifadhi misitu ya asili na wanyama pori, kusimamia mashamba ya misitu na mbegu, upatikanaji wa miche bora, kuhamasisha kilimo cha biashara na kuratibu uvunaji wa maliasili zisizorejesheka.

MALENGO YA MWAKA 2012/2013

8.2 Mheshimiwa Spika, mwaka wa fedha wa 2012/2013 Idara imelenga kutekeleza malengo kama ifuatavyo:

- Kuotesha miche 1,000,000 ya mikarafuu pamoja na kufanya Sensa;

- Kuotesha miche 1,000,000 ya matunda, viungo, misitu na mapambo katika vitalu vya Serikali;
- Kupanda miti ya misitu eneo la hekta 100;
- Kutoa elimu ya uhifadhi wa misitu na kilimo cha mazao ya biashara;
- Kufanya tathmini ya akiba ya mchanga;
- Kurejeshea maeneo yanayochimbwa matofali ya mawe na mchanga hekta 10;
- Kufanya tathmini ya misitu na miti iliyopo Zanzibar (**Woody Biomass Survey**).

UTEKELEZAJI WA MALENGO 2012/2013

8.3 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2012/2013, Idara imetekeleza malengo yake kama ifuatavyo:

- Jumla ya miche 1,152,111 imeoteshwa sawa na asilimia 115. Kati ya miche hiyo, miche 886,050 ya misitu na 141,874 ya matunda imeoteshwa Unguja na miche 105,000 ya misitu na 19,187 ya matunda imeoteshwa Pemba;
- Jumla ya miche 594,850 ya mikarafuu imeoteshwa katika vitalu vya Serikali, kati ya miche hiyo 254,800 Unguja na 340,050 Pemba. Utekelezaji huu ni sawa na asilimia 59 ya lengo. Aidha, jumla ya miche 158,302 imezalishwa kutoka katika vitalu vya watu binafsi;
- Jumla ya hekta 162.2 zimepandwa miti katika Msimu wa Vuli na Masika katika Mashamba ya Serikali Unguja na Pemba;
- Elimu ya Uhifadhi imetolewa katika Shehia 58 za Unguja na Pemba katika Wilaya ya Kaskazini 'A','B', Kati na Kusini kwa Unguja na Wilaya za Micheweni, Wete, Chakechake na Mkoani kwa Pemba;

- Jumla ya hekta 18 zimepandwa miti katika maeneo yaliyochimbwa mchanga katika maeneo ya Donge, Panga Tupu na Zingwe Zingwe kwa Unguja na Kangagani, Vitongoji, Micheweni na Kishindeni kwa Pemba;
- Uzinduzi wa Mradi wa Sensa ya miti umefanyika sambamba na utayarishaji wa ramani za visiwa vya Unguja na Pemba. Aidha, kazi ya ukusanyaji wa taarifa zinazohusiana na sensa hiyo imekamiliwa na uchambuzi wa taarifa unaendelea.
- Katika kusimamia taratibu za uvunaji wa maliasili jumla ya matukio 78 Unguja na 43 Pemba yameripotiwa kati ya hayo watu watano kesi zao zipo mahakamani Unguja na jumla ya misumeno 51 imekamatwa na kuchomwa moto Unguja 28 na Pemba 23.

MALENGO YA MWAKA 2013/2014

8.4 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2013/2014, Idara imelenga kutekeleza mambo yafuatayo:

- Kuotesha miche 1,500,000 katika Vitalu vya Serikali, kati ya miche hiyo 1,000,000 ya Misitu na 500,000 ya matunda;
- Kuotesha miche 1,000,000 ya mikarafuu;
- Kupanda miti ya misitu hekta 300 katika Misitu ya Serikali, hekta 30 za eneo la Mikoko na kilomita 50 maeneo ya barabarani;
- Kutayarisha na kutekeleza mipango shirikishi ambayo itawezesha matumizi endelevu ya Maliasili Zizisorejeshika katika Wilaya za Kaskazini 'A', Kaskazini 'B' na Kati kwa Unguja na Wilaya za Mkoani na Wete kwa Pemba;
- Kutayarisha na kutekeleza mpango wa kujikinga na matukio ya moto kwenye misitu ya jamii na Serikali;

- Kuimarisha na kuendeleza ufugaji nyuki wa kisasa kwa lengo la kuongeza uzalishaji wa asali, kuongeza kipato kwa jamii na utunzaji wa misitu katika maeneo yanayozunguka misitu ya hifadhi;
- Kupitia kanuni ya msumeno wa moto kwa lengo la kutotumika tena;
- Kukamilisha Sensa ya Miti (**Woody Biomass Survey**).

8.5 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2013/2014, Idara itasimamia miradi mikuu minne ambayo ni:

- Mradi wa Mpango wa Taifa wa Uimarishaji Mikarafuu; (**Kiambatisho Nam. 6**).
- Mradi wa Hifadhi ya Misitu ya Asili (HIMA); ((**Kiambatisho Nam. 7**);
- Mradi wa Hifadhi ya Misitu ya Ukanda wa Pwani; ((**Kiambatisho Nam. 8**);
- Mradi wa Kuangamiza Adui Kunguru (**Kiambatisho Nam. 9**).

8.6 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2012/2013 Idara iliombewa Tsh. 1,236,890,000 hadi kufikia mwezi wa Juni, 2013 Idara imepatiwa jumla ya Tsh 1,224,181,025 sawa na asilimia 99 ya makadirio. Kwa mwaka wa fedha 2013/2014 Idara inaombewa jumla ya Tsh. 1,299,318,000 kutoka Serikalini.

9.0 IDARA YA UHAKIKA WA CHAKULA NA LISHE

9.1 Mheshimiwa Spika, Idara hii ina jukumu la kuratibu kazi za uhakika wa chakula na lishe ikiwa ni pamoja na kufuatilia, kutathmini na kutoa taarifa juu ya hali ya uhakika wa chakula na lishe na tahadhari ya mapema juu ya matukio yanayohusiana na hali ya uhakika wa chakula na lishe hapa nchini. Idara pia ina jukumu la kusimamia na

kuendesha Hifadhi ya Chakula ya Zanzibar (**Zanzibar Food Reserve**).

MALENGO KWA MWAKA 2012/2013

9.2 Mheshimiwa Spika, mwaka wa fedha wa 2012/2013 Idara imelenga kutekeleza malengo kama ifuatavyo:

- Kuendelea kuratibu ushiriki wa Sekta na Taasisi mbali mbali katika kutekeleza Sheria ya Uhakika wa Chakula na Lishe, Sheria namba 5 ya mwaka 2011;
- Kutoa mafunzo kwa wadau juu ya ukusanyaji, uchambuzi na uandishi wa ripoti juu ya masuala ya uhakika wa chakula na lishe;
- Kuendeleza mfumo wa ufuatiliaji na tathmini na utoaji wa tahadhari ya mapema juu ya hali ya Uhakika wa Chakula na Lishe nchini;
- Kukarabati maghala ya akiba;
- Kutoa elimu ya lishe na afya bora kwa jamii kwa njia ya redio na televisheni pamoja na taarifa nyengine za hali ya uhakika wa chakula nchini.

UTEKELEZAJI WA MALENGO YA 2012/2013

9.3 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2012/2013 Idara imetekeleza malengo yake kama ifuatavyo:

- Mikutano miwili ya Kamati Tendaji na Baraza la Taifa la Uhakika wa Chakula na Lishe imefanyika kwa lengo la kujadili hali halisi ya uhakika wa chakula na lishe nchini;
- Wafanyakazi wanne wa Idara wamepatiwa mafunzo ya uchambuzi wa sera na utoaji wa matoleo ya kisera (**Policy Analysis and Briefs**);

- Mifumo ya ukusanyaji wa taarifa kwa ajili ya kuimarisha ufuatiliaji na tathmini za uhakika wa chakula na lishe imetayarishwa. Kazi hii bado inaendelea;
- Rasimu ya kanuni za kusimamia na kuendesha hifadhi ya Chakula imetayarishwa na kazi hii inaendelea;
- Mafunzo ya lishe yametolewa kwa wanajamii 48 katika shehia za Tazari, Kijini, Kilimani na Kidoti kwa upande wa Unguja na Shehia za Tumbe Magharibi, Tumbe Mashariki, Pujini na Mbuzini kwa upande wa Pemba.

MALENGO KWA MWAKA 2013/2014

9.4 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka 2013/2014, Idara imelenga kutekeleza yafuatayo:

- Kukarabati ghala moja la Hifadhi ya Chakula liliopo Unguja;
- Kutayarisha miongozo ya uendeshaji wa Hifadhi ya Chakula ya Zanzibar;
- Kuimarisha mfumo wa ufuatiliaji na utoaji wa tahadhari ya mapema juu ya hali ya uhakika wa chakula na lishe kwa kujenga uwezo katika ukusanyaji wa takwimu. Kazi zilizopangwa ni:
 - ✓ Utayarishaji wa taratibu za ukusanyaji wa taarifa na takwimu;
 - ✓ Mafunzo kwa wafanyakazi wanane juu ya ukusanyaji wa takwimu, uchambuzi na uandishi wa ripoti za uhakika wa chakula na lishe;
- Kutoa taarifa za Hali ya Uhakika wa Chakula. Kazi zilizopangwa ni:
 - ✓ Kukusanya takwimu na taarifa juu ya hali ya uhakika wa chakula na lishe;

- ✓ Uchambuzi na takwimu na taarifa za uhakika wa chakula na lishe;
- ✓ uandishi na uchapishaji wa ripoti za hali ya uhakika wa chakula na lishe (***Food Balance Sheet Reports, Policy Briefs; Food insecurity Reports***);
- Kuratibu ushiriki wa Sekta na wadau husika katika kutekeleza masuala ya uhakika wa chakula na lishe.

9.5 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2012/2013 Idara iliombewa Tsh. 232,717,811 hadi kufikia mwezi wa Juni, 2013 Idara imepatiwa jumla ya Tsh. 202,613,350 kwa kazi za kawaida sawa na asilimia 87 ya makadirio. Kwa mwaka wa fedha 2013/2014 Idara inaombewa jumla ya Tsh. 172,188,000 kutoka Serikalini kwa kutekeleza kazi za kawaida. Kwa kazi za maendeleo Idara inaombewa jumla Tsh. 160,000,000.

10.0 IDARA YA UMWAGILIAJI MAJI

10.1 Mheshimiwa Spika, Idara hii ina majukumu ya kuendeleza na kuimarisha kilimo cha umwagiliaji maji nchini pamoja na kutoa taaluma za kiufundi juu ya ujenzi na ukarabati wa miundombinu, pamoja na kushajiisha na kusimamia jumuiya za wakulima kwenye mabonde ya umwagiliaji. Idara pia inatoa huduma za elimu na pembejeo za kilimo kwa wakulima wa umwagiliaji maji.

MALENGO KWA MWAKA 2012/2013

10.2 Mheshimiwa Spika, mwaka wa fedha wa 2012/2013 Idara imelenga kutekeleza malengo yafuatayo:

- Kukamilisha ujenzi wa miundombinu kwa ekari 300 za maeneo yanayofaa kwa kilimo cha Umwagiliaji maji;
- Kutekeleza Mpango maalum wa kuimarisha miundombinu ya umwagiliaji kama ifuatavyo:
 - ✓ Kujenga mitaro ya saruji mita 800 pamoja na vigingi vyake;
 - ✓ Kujenga msingi wa udongo mita 1000;
 - ✓ Ukarabati wa njia za shambani mita 1,000, mabanio, pampu na visima, pamoja na ofisi na ghala za mashambani;
 - ✓ Kuchimba visima sita na kununua pampu sita pamoja na uwekaji wa umeme katika vituo vya Kiboje Mkwajuni, Kibokwa, Kibonde Mzungu, Cheju, Bumbwisudi na Ole;
 - ✓ Uwekaji wa umeme katika visima vya bonde la Mtwango kwa Unguja na Machigini na Makombeni kwa Pemba na;
 - ✓ Utayarishaji wa ardhi hekta 80 kwa ajili ya kilimo cha Umwagiliaji maji.
- Kutoa mafunzo kwa wakulima na wafanyakazi wa Sekta ya umwagiliaji maji.

UTEKELEZAJI WA MALENGO 2012/2013

10.3 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2012/2013 Idara imetekeleza malengo yake kama ifuatavyo:

- Ujenzi wa miundombinu ya umwagiliaji maji katika bonde la Makombeni umefanyika kama ifuatavyo:
 - ✓ ujenzi wa matuta ya kugawia plot kwa eneo la hekta saba;
 - ✓ ujenzi wa matuta mita 220 kwa ajili ya misingi ya ndani; ujenzi wa vigingi 20;

- ✓ ujenzi wa milango 16 ya kuingizia maji;
 - ✓ ujenzi wa barabara ya kifusi mita 900;
 - ✓ ujenzi wa sanduku la kugawia maji (**Division box**)
 - ✓ uwekaji wa transfoma na pampu;
- Kisima kimoja cha kumwagilia maji kimechimbwa na mitaro ya kutolea maji mita 2000 imechimbwa katika bonde la Banda maji;
 - Mtaru wa saruji wa kumwagilia maji mita 600 umejengwa na pampu ya kumwagilia maji imenunuliwa na imefungwa katika bonde la Cheju –Jendele;
 - Matuta kwa ajili ya ujenzi wa msingi wa umwagiliaji maji yenye urefu wa mita 4000 yamejengwa katika bonde la Koani (mita 2000) na Kirindunda-Bumbwisudi (mita 2000).
 - Upimaji na usanifu wa mitaro ya kutolea maji mita 500 bonde la Koani na mita 2100 bonde la Kirindunda–Bumbwisudi umefanyika;
 - Visima viwili vimechimbwa katika mabonde ya Koani na Kirindunda–Bumbwisudi;
 - Ununuzi na ufungaji wa surface motor yenye kilowati 15 umefanyika sambamba na ukarabati wa transfoma katika bonde la Bumbwisudi;
 - Uwekaji wa nguzo za umeme kwenye visima vya umwagiliaji maji katika bonde la Mtwango umefanyika;
 - Ujenzi wa matuta ya kuzuia uingiaji wa maji ya bahari katika maeneo ya kilimo umefanyika katika mabonde ya Chamawe mita 250 na Koowe mita 190. Kazi hii inaendelea;
 - Mafunzo kwa wakulima 25 (wanawake 18 na wanaume 7) namna ya kupanda mbegu ya mpunga aina ya NERICA kwenye mashamba ya umwagiliaji maji kwa ajili ya uzalishaji wa mbegu yamefanyika katika kituo cha Bumbwisudi.

MALENGO YA MWAKA 2013/2014

10.4 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2013/2014, Idara imelenga kutekeleza mambo yafuatayo:

- Kuchimba visima vinane katika vituo vya Kibondemzungu, Ole, Kisimamchanga, Kibojemkwajuni, Cheju, Kibokwa na Bumbwisudi
- Kujenga mtaro wa saruji mita 500 na kununua pampu mbili kwa ajili ya mabonde ya Bumbwisudi na Kibokwa kupitia mradi wa KOICA;
- Ujenzi wa vibanda vinne vya kuendeshea pampu katika kituo cha Kibokwa (1), Bumbwisudi (1) na Mtwango (2);
- Kuunga umeme katika bonde la Machigini Pemba;
- Kupima, kuchora ramani na kusanifu miundombinu ya umwagiliaji maji katika eneo la hekta 2,105 kwenye vituo vya Cheju, Kilombero, Chaani, Mlemele na Makwararani kupitia Mradi wa EXIM BANK – Korea;
- Kutayarisha zabuni na kutafuta mkandarasi wa ujenzi wa miundombinu katika eneo la hekta 2,105;
- Ujenzi wa njia ya kutolea maji ya ziada (**spillway**) katika tuta lilioko bonde la Chamawe Pemba;
- Kukarabati visima viwili na pampu nne za vituo vya Bumbwisudi, Cheju, Sanninga na Kibokwa;
- Utayarishaji wa ardhi Makombeni hekta 7 kwa ajili ya kilimo cha umwagiliaji maji;

10.5 Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2012/2013 Idara iliombewa Tsh. 577,837,500 hadi kufikia mwezi wa Juni, 2013 Idara imepatiwa jumla ya Tsh. 571,469,800 sawa na asilimia 99 ya makadirio. Kwa upande wa fedha za maendeleo mchango wa SMZ

Idara ilitengewa Tsh. 500,000,000 hadi kufikia mwezi wa Juni, 2013 Idara imepatiwa jumla ya Tsh. 167,211,520. Kwa kazi za maendeleo, kwa mwaka wa fedha 2013/2014 Idara inaombewa jumla ya Tsh. 450,000,000 kutoka SMZ na fedha kutoka kwa washirika wa maendeleo (KOREA EXIM BANK) ni Tsh. 3,328,000,000.

11.0 OFISI KUU PEMBA:

11.1 Mheshimiwa Spika, Utekelezaji kwa upande wa Ofisi Kuu Pemba kwa mwaka wa fedha 2012/2013 unaendana na mtiririko wa maelezo ya kila Idara ambayo yamehusisha na shughuli za Ofisi Kuu Pemba. Ofisi hii ya Pemba ni kiunganishi katika kuhakikisha kwamba majukumu, malengo na shabaha zote za Wizara ya Kilimo na Maliasili kwa upande wa Pemba zinatekelezwa kama zilivyokusudiwa.

11.2 Mheshimiwa Spika, ili kufanikisha utekelezaji wa majukumu ya Ofisi Kuu Pemba, kwa mwaka wa fedha 2012/2013, Baraza lako Tukufu liliidhinisha matumizi ya jumla ya Tsh. 1,716,847,779 kwa kazi za kawaida na mpaka kufika tarehe 30, Juni 2013, Ofisi Kuu Pemba imepatiwa Tsh. 1,644,215,898 sawa na asilimia 96. Kwa mwaka wa fedha 2013/2014, Ofisi Kuu Pemba inaombewa jumla ya Tsh. 1,793,012,000 kwa kazi za kawaida.

12.0 CHANGAMOTO ZA WIZARA

12.1 Mheshimiwa Spika, Pamoja na mafanikio yaliyofikiwa, bado Wizara ya Kilimo na Maliasili inakabiliwa na changamoto zifuatazo:

- Ongezeko kubwa la mahitaji ya mazao ya maliasili kuliko uwezo wa uzalishaji;

- Matumizi mabaya ya zana zinazopelekea uharibifu wa mazingira ikiwemo msumeno wa moto;
- Uhaba na uchakavu wa matrekta kulichangia kutokuwalimia baadhi ya wakulima kwa wakati;
- Uvamizi wa maeneo ya kilimo kwa ajili ya makaazi, uchimbaji wa mchanga na ukataji wa matofali kinyume na utaratibu kunasababisha kupungua kwa eneo la kilimo;
- Wizi wa mazao ya kilimo na maliasili;
- Uchache wa Mabwana/ Mabibi Shamba;
- Mabadiliko ya hali ya hewa na mvua zisizotabirika;
- Ushiriki na uwekezaji mdogo wa sekta binafsi katika maendeleo ya kilimo;

13.0 MFUMO WA BAJETI UNAOZINGATIA PROGRAMU

13.1 Mheshimiwa Spika, Wizara ya Kilimo na Maliasili inaendelea na utekelezaji wa mfumo wa Bajeti ambayo inazingatia utekelezaji wa Programu na Miradi husika (***Program Based Budget***). Aidha, naliomba Baraza lako Tukufu lipokee muhutasari wa bajeti itakayotekelezwa na Wizara ya Kilimo na Maliasili kwa kuzingatia mfumo wa programu. Ni imani yangu kwamba Wajumbe wa Baraza lako Tukufu watapata nafasi ya kuupitia na kuuelewa utaratibu wa mfumo huu wa bajeti unaozingatia programu na miradi husika.

14.0 SHUKRANI

14.1 Mheshimiwa Spika, Kwa mara nyengine tena naomba nitumie nafasi hii kuishukuru Kamati ya Kudumu ya Fedha, Biashara na Kilimo ya Baraza la Wawakilishi kwa muongozo na ushauri wao uliopelekea kukamilika kwa hotuba hii. Aidha, tunazishukuru nchi na

Mashirika ya Kitaifa, Kikanda na Kimataifa ambayo yamesaidia Wizara katika juhudi za kuendeleza kilimo, zikiwemo nchi za Japan, Finland, Norway, Ireland, China, India, Israel, Korea ya Kusini, Marekani, Misri, Ujerumani, Vietnam na Uholanzi. Aidha, tunaomba kutoa shukurani za pekee kwa Mashirika na Taasisi za Kikanda na za Kimataifa zifuatazo: AfricaRice, COSTECH, SUMA JKT, TASAF, ZSTC, SIDO, Wizara ya Kilimo, Chakula na Ushirika ya Tanzania, SUA, IAEA, INGER-Africa, Benki ya Dunia, Benki ya Maendeleo ya Afrika- AfDB, IFAD, UNDP, FAO, JICA, UNICEF, WFP, UPOV, USAID, KOICA, IITA, iAGRI, IRRI, CFC, GEF, Exim Bank of Korea, AVRDC na AGRA. Ushirikiano na misaada ya Nchi na Mashirika hayo bado tunahitaji ili tuweze kuendeleza kilimo nchini.

14.2 Mheshimiwa Spika, napenda kutoa shukurani za pekee, kwa wakulima wa nchi hii kwa kazi kubwa wanayoifanya katika uzalishaji wa mazao ya chakula na biashara pamoja na mazingira magumu waliyonayo. Hasa wale wakulima wanaochukua juhudi za kubadilisha kilimo cha kujikimu na kwenda katika kilimo cha Kibiashara.

15.0 Mheshimiwa Spika, pia naomba kuwashukuru Naibu Waziri wa Wizara ya Kilimo na Maliasili, Katibu Mkuu wa Wizara ya Kilimo na Maliasili, Naibu Katibu Mkuu (Kilimo) na Naibu Katibu Mkuu (Maliasili), Afisa Mdhamini, Wakurugenzi wa Idara na Taasisi, watumishi wote wa Wizara pasi na kuwasahau na wadau wa Sekta ya Kilimo na Maliasili kwa juhudi, ushirikiano na ushauri uliowezesha kutekelezwa kwa majukumu ya Wizara kwa mwaka 2012/2013 kama nilivyofafanua katika hotuba hii. Ni matarajio yangu kwamba Wizara itaendelea kupata ushirikiano wao katika mwaka 2013/2014 ili kufikia malengo yaliyowekwa.

16.0 MAKADIRIO YA MAOMBI YA FEDHA ZA UTEKELEZAJI WA BAJETI YA MWAKA 2013/2014

16.1 Mheshimiwa Spika; kwa kuzingatia maelezo niliyoyatoa, naomba sasa Baraza lako Tukufu liidhinishhe **Tsh. 30,320,998,000** kati ya hizo **Tsh. 12,069,000,000** kwa ajili ya kazi za kawaida na **Tsh. 500,000,000** ruzuku Chuo cha Kilimo Kizimbani na **Tsh. 17,751,998,000** ni kwa ajili ya kutekeleza miradi 14 ya maendeleo ambapo **Tsh. 1,560,000,000** ikiwa ni mchango wa Serikali na kwa upande wa wahisani wa maendeleo ni **Tsh. 16,191,998,000**.

16.2 Mheshimiwa Spika, Naomba kutoa hoja

MHE. SULEIMAN OTHMAN NYANGA (MBM)
WAZIRI
WIZARA YA KILIMO NA MALIASILI
ZANZIBAR

**Kiambatisho. 1. Takwimu za Uzalishaji wa Mazao ya kilimo kwa Tani Mwaka
2012/2013**

Mazao/ Mwaka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mahindi	1,931	1,920	2,011.75	3,112	3,281	856.67
Mtama	794	610	457	572	512	484.31
Mpunga	20,038	20,857	26,980	21,014	23,702	6,372.15
Muhogo	187,213	153,050	195,674	229,284	273,342	192,072.68
Ndizi	93,641	100,873	100,873	102,258	110,250	97,934.53
Viazi Vitamu	45,620	55,294	53,596	58,953	92,715	31,767.75
Viazi Vikuu	8,192	3,516	11,373	7,488	4,212	3,563.80
Njugu Nyasa	76	465	320.43	432	401	407.26

Chanzo: Mtakwimu Mkuu wa Serikali

Kiambatisho. 2. Programu ya Kuendeleza Huduma za Kilimo - (ASSP)

MWAKA ULIOANZA: Programu ilianza mwezi Juni ya mwaka wa fedha 2006/2007

Gharama Mwaka 2012/2013:	
Kwa mwaka 2012/2013 Programu iliombewa Tsh. 100,000,000 kutoka SMZ, na Tsh. 584,318,000 kutoka IFAD. Hadi kufikia Juni, 2013 fedha zilizopatikana kutoka Serikalini ni Sh. 30,000,000 na Tsh. 411,087,168 kutoka IFAD	
Malengo 2012/2013	Utekelezaji
Kuendeleza kuvipatia taaluma za kilimo bora vikundi 108 vya skuli za wakulima kwa mzunguko wa pili wa vipindi vya masomo vinane.	Vikundi 108 vya skuli za wakulima viliwezesha kufanya mafunzo kwa mizunguko miwili ya masomo wa vipindi vya masomo saba.
Kujenga bweni katika chuo cha Kilimo Kizimbani	Ujenzi wa Bweni katika chuo cha Kilimo Kizimbani umekamilika.
Kuendelea kusaidia vituo vya kupashana habari	Programu imeendelea kusaidia vituo vya kupashana habari kwa kuwapatia vitendea kazi na huduma za intaneti.
Kupeleka wakulima katika ziara za kimaafunzo ndani ya Zanzibar na Tanzania bara	Jumla ya wakulima 18 walipelekwa Morogoro kwa ziara ya kubadilishana uzowefu na taaluma na wakulima wenzao na pia walipata fursa ya kuhudhuria maonesho ya nane nane.
Kuimarisha shughuli za utafiti katika vituo vya utafiti na mashamba ya wakulima	Programme imesaidia kukarabati masanduku manne ya uzalishaji mbegu (Germination Boxes) katika kituo cha Utafiti Kizimbani na kuwapa mafunzo ya 'utunzaji wa vitalu wafanyakazi wa sehemu ya nursery.
Kuendesha warsha ya wadau kuhusu mapitio ya utekelezaji wa kazi za programu kwa kipindi cha mwaka mmoja	Warsha za wadau kuhusu mapitio ya utekelezaji wa kazi za Programu katika ngazi zote kuanzia Shehia, Wilaya hadi Taifa kwa kipindi cha mwaka mmoja zilifanyika mwezi wa Febuari (Pemba na Unguja).
Kuendesha vikao vya kamati ya uongozi na vikao vya wawezeshaji wa wilaya.	Vikao viwili vya kamati ya uongozi na vikao vya wawezeshaji vilifanyika katika wilaya zote tisa za utekelezaji

	wa Programu kwa madhmuni ya kutathmini maendeleo ya skuli za wakulima.
Gharama Mwaka 2013/2014: Programu inatarajia kupata Shilingi 55,000,000 kutoka SMZ na Tsh. 518,881,000 kutoka IFAD	
Malengo kwa Mwaka 2013/2014 <ul style="list-style-type: none"> • Kuendelea kuimarisha kazi za utafiti, tathimini na ufuutiliaji katika maeneo ya wakulima; • Kuwapatia mafunzo ya ukusanyaji wa takwimu na taarifa Mabwana/Mabibi shamba; • Kutoa mafunzo ya uzalishaji mbegu bora kwa vikundi vya uzalishaji mbegu; • Kuendesha warsha za mwisho za mapitio ya utekelezaji wa programu; na • Kutayarisha ripoti ya kumalizika kwa programu. 	

Kiambatisho. 3. Programu ya Kuendeleza Sekta za Mifugo (ASDP)

MWAKA ULIOANZA: Programu ilianza mwezi Juni ya mwaka wa fedha 2006/2007

Gharama Mwaka 2012/2013:	
Kwa mwaka 2012/2013 Programu iliombewa Tsh. 60, 000,000 kutoka SMZ, na Tsh. 828, 602,000 kutoka IFAD. Hadi kufikia Juni, 2013 fedha zilizopatikana kutoka Serikalini ni Tsh. 20,000,000 na Tsh. 914,767,920 kutoka IFAD	
Malengo 2012/2013	Utekelezaji
Kuwapatia mafunzo msasa watoa huduma za msingi za mifugo 50.	Mafunzo msasa kwa watoa huduma za msingi 50 yalitolewa.
Kuongeza watoa huduma za msingi za mifugo wapya 45 na kuwapatia mafunzo ya siku 40 pamoja na kuwanunulia vifaa kwa ajili ya kuanzia kazi za utoaji wa huduma hizo.	Mafunzo ya siku 40 walipatiwa watoa huduma za msingi za mifugo wapya 43 (17 Pemba na 26 Unguja) pamoja na kuwanunulia vifaa kwa ajili ya kuanzia kazi za utoaji wa huduma hizo.
Kuwapatia mafunzo msasa wawezeshaji 100 wakulima na wafugaji.	Mafunzo msasa ya siku 10 (refresher course) kwa wawezeshaji 135 (75 Unguja 60 Pemba) wa programu wa Wilaya tisa za Unguja na Pemba yalitolewa.
Kuanzishwa vikundi (skuli) vipya 300 vya Wakulima na wafugaji na kuvipatia mafunzo bora.	Jumla ya vikundi (skuli) vipya 300 vya Wakulima na wafugaji vilianzishwa na kupatiwa mafunzo bora ya kilimo na ufugaji.
Kuendelea kuvipa taaluma za kilimo bora vikundi (skuli) 72 vya skuli za wakulima	Vikundi 72 vya skuli za wakulima vililendelea kupewa taaluma kwa mzunguko wa pili wa mafunzo bora ya kilimo na ufugaji.
Kuendelea kuvipa taaluma za kilimo na ufugaji bora vikundi 700 vya skuli za wakulima.	Vikundi 700 vya skuli za wakulima vililendelea kupewa taaluma kwa mzunguko wa tatu wa mafunzo bora ya kilimo na ufugaji.
Kununua chanjo za kuinga maradhi ya mahepe dozi 900,000 na kuzikabidhi katika Idara ya Huduma ya Utabibu ya Wizara ya Mifugo na Uvuvi.	Jumla ya dozi 300,000 za chanjo ya Mahepe zilinunuliwa na kukabidhiwa Idara ya Huduma ya Utabibu ya Wizara ya Mifugo na Uvuvi kwa ajili ya uchanjaji.

Kununua chanjo za kuinga maradhi ya vibuma dozi 2000 na kuzikabidhi katika Idara ya huduma ya utabibu ya Wizara ya Mifugo na Uvuvi	Jumla ya dozi 1200 za kuinga maradhi ya vibuma zilinunuliwa na kukabidhiwa katika Idara ya Huduma ya Utabibu ya Wizara ya Mifugo na Uvuvi kwa ajili ya Uchanjaji.
Kuwapatia wafugaji ziara za mafunzo ndani ya Zanzibar na Tanzania Bara	Jumla ya wafugaji 12 na wafanyakazi 6 walifanya ziara za kimafunzo kwa kutembelea vikundi vya wafugaji kuku wa kienyeji Morogoro.
Kununua mashine 3 za kutolea vifaranga na mashine 5 za kusarifu maziwa kwa ajili ya wafugaji.	Mashine za kutolea vifaranga na za kusarifu maziwa kwa ajili ya wafugaji hazikunuliwa kutokana na kusubiri kuhitimu kwa vikundi vipya
Gharama Mwaka 2013/2014: Programu inatarajia kupata Tsh. 35,000,000 kutoka SMZ na Tsh. 828,155,000 kutoka IFAD	
<p>Malengo kwa Mwaka 2013/2014</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kununua mashine 3 za kutolea vifaranga na mashine 5 za kusarifu maziwa kwa ajili ya wafugaji; • Kuendelea kutoa taaluma za kilimo na ufugaji bora kwa vikundi 300 kwa awamu ya nne; • Kuendelea kutoa taaluma za kilimo na mifugo kwa vikundi 180 kwa awamu ya tatu. • Kuwapatia mafunzo msasa ya siku 10 watoa huduma za msingi 40 za mifugo; • Kutoa mafunzo kwa wawezeshaji kuhusu uvunaji wa maji ya mvua, kilimo mseto na uhifadhi wa malisho ya ng'ombe; • Kufanya utafiti, ufuatiliaji na tathmini wa athari za utekelezaji wa programu; • Kutayarisha vipindi kwa njia ya video kuhusu utekelezaji na mafanikio ya skuli za wakulima; na • Kuandaa mapendekezo ya kuendelea na kazi za programu kwa awamu ya pili. 	

Kiambatisho. 4. Programu ya Miundombinu ya Masoko - MIVARF

MWAKA ULIOANZA: 2011/2012

<p>Gharama Mwaka 2012/2013:</p> <p>Kwa mwaka 2012/2013 Programu iliombewa Tsh. 180,000,000 kutoka SMZ, na Tsh. 5,747,650,000 kutoka IFAD. Hadi kufikia Juni, 2013 fedha zilizopatikana kutoka Serikalini ni Tsh. 15,000,000 na Tsh. 501,510,620 kutoka IFAD/AfDB</p>	
<p>MALENGO 2012/2013</p>	<p>UTEKELEZAJI</p>
<p>Kukarabati barabara za mashambani kilomita 50;</p>	<p>Ukarabati wa barabara na ununuzi wa mitambo ya kuzalisha barafu haukufanyika kutokana na mabadiliko ya mpango wa manunuzi wa AfDB na badala yake imepangiwa kufanyika mwaka wa fedha 2013/2014</p>
<p>Ununuzi na ufungaji wa mitambo miwili ya kuzalisha barafu</p>	
<p>Kuwajengea uwezo na kuwaunganisha na masoko wazalishaji wadogo wadogo;</p>	<p>Kazi hizi zilitegemea watoa huduma kutoka sekta binafsi ambapo mchakato wa kupatikana watoa huduma umefikia hatua ya majadiliano na unangojea baraka za mfadhili (No Objection) na kufungiana mikataba</p>
<p>Kuwapatia mafunzo wazalishaji juu ya uhifadhi na usarifu wa mazao na;</p>	
<p>Kuandaa ziara za kimasomo (kwa vikundi) kwenye masoko na kwa wasindikaji mazao;</p>	
<p>Kutoa mafunzo ya upangaji, utekelezaji na utunzaji wa miradi ya miundombinu;</p>	<p>Mafunzo yametolewa kwa watendaji 13 wakiwemo Wahandisi 7 kutoka Idara ya utengenezaji barabara, maafisa mazingira wa Wilaya 5 na mhandisi mmoja wa Idara ya umwagiliaji;</p>
<p>Kuwapatia mafunzo ya kujenga uwezo wafanyakazi wa Idara ya Ushirika, SACCOS pamoja na wajumbe wa Bodi za SACCOS;</p>	<p>Programu imelipia mafunzo kwa maafisa watano wa Idara ya Ushirika kwa ngazi ya cheti na Diploma katika fani ya huduma za kifedha Vijijini na Uhasibu unaotumia Teknohama.</p>
<p>Gharama Mwaka 2013/2014: Programu inatarajia kupata Tsh. 60,000,000 kutoka SMZ na Tsh. 9,348,560,000 kutoka IFAD/AfDB</p>	
<p>MALENGO KWA MWAKA 2013/2014</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kukarabati kilomita 100 za barabara za mashambani (feeder roads) kwa kiwango 	

cha kifusi;

- Kujenga masoko matatu yenye vyumba vya baridi;
- Ununuzi na ufungaji wa mitambo miwili ya kuzalishia barafu;
- Kutoa mafunzo kwa vitendo kwa wakulima na wasindikaji (vikundi 100 na mmoja mmoja 2,150);
- Kuchangia kwa asilimia 75 ununuzi wa vifaa vya usarifu wa mazao;
- Kuwawezesha watoa huduma na kuwaunganisha na masoko wazalishaji wadogo wadogo 2,500;
- Kuwawezesha watoa huduma kujengea uwezo asasi ndogo ndogo za kifedha vijijini kwa mujibu wa matokeo ya utafiti wa mahitaji ya mafunzo;
- Kuimarisha kitengo cha Microfinance cha Ofisi ya Rais Fedha, Uchumi na Mipango ya Maendeleo na kuisaidia Idara ya Ushirika;
- Kuratibu kazi za wadau wanaotekeleza Programu.

KIAMBATISHO Nam 5. MRADI WA USARIFU WA MAZAO YA KILIMO (AGRO-PROCESSING)

<p>Maelezo ya Mradi: Mradi huu ulitarajiwa kuwa ni wa miaka mitatu kuanzia Julai 2010/Juni 2013.</p> <p>Gharama/Wachangiaji. KOICA: US \$ 2.300 milioni (ambazo ni msaada) SMZ TSh 600 milioni. Hata hivyo kutokana na sababu zilizo nje ya uwezo wetu, wahisani wameshindwa kumalizia ujenzi wa Kituo cha Mafunzo ya Usarifu wa Mazao huko Kizimbani ikiwa ni hatua za mwisho za utekelezaji wa Mradi huo. Hivyo, hivi sasa Wizara inaendelea na ujenzi wa Kituo hicho kwa kutumia fedha za msaada (budget support) zilizotolewa na KOICA pamoja na Bajeti ya Serikali. Vilevile, Wizara inaendelea kutafuta wafadhili wengine ili kukamilisha ujenzi huo.</p>
<p>Lengo kuu: Kujenga uwezo wa wakulima juu ya usarifu wa mazao na ujasiriamali pamoja na kutoa huduma za udhibiti wa ubora kwa bidhaa zinazozalishwa kwa lengo la kuongeza ajira na kipato kwa wazalishaji.</p>
<p>Gharama kwa mwaka 2012/2013: US\$ 50,000.00 – KOICA na SMZ Sh. 150,000,000</p>
<p>2012/2013:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kazi ya uungaji wa umeme inaendelea kutekelezwa• Kutia milango, madirisha ya aluminum pamoja na kuweka grills.• Kuweka sakafu katika vyumba viwili vya jengo hilo• Kufanya tafhmini ya Jengo ili kujua thamani ya kazi iliofanywa na iliobakia• Kazi nyengine zilizopangwa hazikuweza kutekelezwa kutokana na ukosefu wa fedha.
<p>Gharama kwa mwaka 2013/2014: SMZ Sh. 50,000,000</p>
<p>Malengo ya mwaka 2013/2014:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kuitisha vikao vya bodi ya zabuni (tender board) kwa kazi zinazo tarajiwa kutekelezwa.• Kuweka dari katika jengo lote la Kituo cha Mafunzo ya Usarifu wa Mazao.• Kujenga mnara wa maji kwa ajili ya Kituo cha Mafunzo ya Usarifu wa Mazao.• Kujenga makaro na kuweka miundombinu ya maji.

Kiambatisho. 6. Programu ya Uhakika wa Chakula na Lishe

Programu: hii ni ya miaka mitano na imeanza 2009

Gharama: USD 15 Million. **Wachangiaji:** SMZ, FAO na Serikali ya Ujerumani

Lengo kuu la Programu ni kuchangia katika hatua za kitaifa za kupunguza umasikini wa chakula na kipato, kukabiliana na hali ya kutokuwa na uhakika wa chakula na lishe katika ngazi za Taifa, jamii na kaya na kushajiisha ushiriki wa jamii katika hatua za kujiongezea kipato.

Gharama Mwaka 2012/2013: Programu iliombewa Sh. 300, 000,000 kutoka SMZ, 236,592,000 kutoka Serikali ya Ujerumani. Hadi kufikia Juni, 2013 fedha zilizopatikana kutoka Serikalini ni Sh. 30,000,000 na Tshs. 55,294,720 kutoka Serikali ya Ujerumani

Utekelezaji 2012/2013

- Kamati nne za Uhakika wa chakula na lishe zimeazishwa Wilaya ya Kati: Shehia za Marumbi na Umbuji; Wilaya ya Kaskazini A: Shehia ya Muembe shauri na Tumbatu Gomani. Jumla ya wanajamii 48 walishiriki katika kazi hizi.
- Mafunzo juu ya utekelezaji wa mipangokazi, tathmini na ufuatiliwaji, uhamasishaji wa rasilimali za kutekeleza mipangokazi ya uhakika wa chakula na lishe yametolewa kwa wajumbe wa kamati hizi;
- Ripoti ya Food Balance Sheet imetayarishwa na kusambazwa kwa wadau;
- Mafunzo juu ya elimu ya lishe yametolewa Shehia za Mbuzini na Pujini, Tumbe Mashariki na Tumbe Magharibi kwa Pemba na Shehia za Kijini, Kilimani, Kidoti na Tazari kwa Unguja. Jumla ya wanajamii 120 wamepatiwa mafunzo hayo.

Gharama Mwaka 2013/2014: Programu inatarajia kupata Tsh. 160,000,000 kutoka SMZ

Malengo Mwaka 2013/2014

- Kukamilisha taratibu za uanzishwaji wa Hifadhi ya Chakula ya Zanzibar kwa:
 - ✓ Kukamilisha Kanuni za Sheria ya Uhakika wa chakula na Lishe;
 - ✓ Kutayarisha miongozo juu ya usambazaji wa chakula cha dharura (**emergency food distribution systems and guidelines**);
- Kufanya ukarabati wa ghala moja la uhifadhi wa chakula liliopo Unguja;
- Kutoa mafunzo ya lishe katika ngazi ya Shehia kwa Kina mama wajawazito na wenye watoto chini ya umri wa miaka mitano (5).

Kiambatisho. 7 Mradi wa Uimarishaji Mikarafuu

Lengo kuu: Kuongeza pato la mkulima na taifa kwa ujumla.

Malengo mahususi:

- kuimarisha zao la karafuu kwa kuotesha miche bora
- kupanda upya mashamba ya mikarafuu
- kutoa elimu na kufanya utafiti.

Gharama Mwaka 2012/2013: Kwa mwaka 2012/2013 Programu iliombewa Sh. 200, 000,000 kutoka SMZ. Fedha zilizopatikana ni 70,000,000	
Malengo 2012/2013	Utekelezaji
Kuotesha miche 1,000,000 ya mikarafuu	Jumla ya miche 594,850 imeoteshwa 254,800 Unguja na 340,050 Pemba.
Kutengeneza mabanda manne (4) ya kudumu ya kuoteshea miche	Matengenezo ya mabanda ya kuoteshea miche katika vitalu vya Machui, Mkwajuni na Mwanakombo kwa Unguja na Mkatamaini kwa Pemba yamefanyika. Kazi ya matengenezo inaendelea
Kutoa elimu ya kilimo cha mikarafuu	Elimu kwa njia ya TV imetolewa kupitia ZBC television na radio
Kufanya tathmini ya miche iliyoota baada ya kutolewa kwa wakulima.	Tathmini ya mikarafuu imefanyika na matokeo yanaonesha kwamba mikarafuu iliyoota kwa Unguja ni asilimia 37 na Pemba ni asilimia 51
Kufanya sensa ya mikarafuu	Sensa ya mikarafuu imeanza na inaendelea.
Gharama Mwaka 2013/2014: inatarajia kupata Shilingi 390,000,000 kutoka SMZ	
Malengo ya mwaka 2013/2014	
<ul style="list-style-type: none">• Kuzalisha miche 1,000,000 ya mikarafuu na kuigawa kwa wakulima bila ya malipo;• Kuendelea na ujenzi na matengenezo ya mabanda ya kuoteshea miche katika	

vitalu vya Selem, Machui, Mwanakombo kwa Unguja na Weni, Mkatamaini na Chanjaani kwa Pemba;

- Kuendeleza tathmini ya miche ya mikarafuu iliopandwa na kumea katika msimu uliopita;
- Kutoa Elimu ya utunzaji wa mikarafuu kwa wakulima 350 katika Wilaya 7 za Unguja na Pemba na kuanzisha mashamba darasa;
- Kuhamasisha upandaji wa mikarafuu katika Wilaya 7 za Unguja na Pemba (Upandaji wa Mikarafuu Kitaifa, Vipindi vinane vya redio na TV, na mikutano 8 ya wadau);
- Kupima na kuchora ramani za mashamba 100 ya mikarafuu pamoja na kuyasafisha.

Kiambatisho. 8 - Mradi wa Hifadhi ya Misitu ya Asili (HIMA)

Lengo kuu: Kupunguza Hewa ukaa kutokana na ukataji wa miti ovyo na uharibifu wa misitu.

Gharama Mwaka 2012/2013: Programu iliombewa Tsh.100,000,000 kutoka SMZ, na Tsh 857,304,000 kutoka Serikali ya Norway. Hadi kufikia Juni, 2013 fedha zilizopatikana kutoka Serikalini ni Tsh. 30,000,000 na Tsh 376,864,000 kutoka Serikali ya Norway.	
Malengo 2012/2013	Utekelezaji
Kuwajengea uwezo kamati 29 za Mipango ya Usimamizi wa Rasilimali za Misitu ya Jamii	Jumla ya kamati 40 zimepata mafunzo ya utawala bora, uandishi wa ripoti na utekelezaji wa makubaliano ya Usimamizi wa Rasilimali za Misitu.
Kuelimisha jamii kuhusu MKUHUMI	Elimu ya MKUHUMI imetolewa kwa wanajamii 2500 katika Wilaya za Wete, Chakechake na Mkoani – Pemba, Kaskazini”B” na Wilaya ya Kati – Unguja.
Kupanda miche ya misitu hekta 200	Hekta 162.2 zimepandwa miti katika Msimu wa vuli na Masika Unguja na Pemba.
Kufanya tathmini ya hewa ukaa na tathmini ya matumizi ya gesi ya kupikia (LPG)	Utaratibu wa upatikanaji wa fedha ulipelekea kutokufanyika kwa kazi hii kwa kipindi kilichopangwa na tathmini hii itafanyika kwa mwaka wa fedha 2013/2014.
Kuelimisha wakulima wa vitalu binafsi 22 Unguja na Pemba	Jumla ya wakulima 80 katika Wilaya ya Kaskazini 'B', na Kati kwa Unguja, Wete na Micheweni kwa Pemba wamepatiwa mafunzo na waliweza kuzalisha miche 1,200,000 ya miti ya misitu.
Gharama Mwaka 2013/2014: inatarajia kupata Tsh. 35,000,000 kutoka SMZ na Tsh. 250,000,000 kutoka Serikali ya Norway	
MALENGO 2013/2014	
<ul style="list-style-type: none"> • Kutayarisha mpango wa kuongeza maeneo ya uhifadhi ya wanajamii; • Kutoa gesi ya kupikia bila ya malipo kwa kaya 4000 (Unguja 2000 na Pemba 2000) pamoja na kuelimisha matumizi salama ya gesi; • Kufanya Tathmini ya Hewa ukaa (Carbon dioxide)na kutayarisha utaratibu wa malipo ya hewa ukaa; • Kutoa elimu ya MKUHUMI kwa wadau 3000 wa taasisi za Misitu na Mazingira; • Kutengeneza Tovuti itakayohusiana na Masuala ya MKUHUMI. 	

Kiambatisho. 9. Mradi wa Hifadhi ya Misitu ya Ukanda wa Pwani

<p>Gharama Mwaka 2012/2013: Programu iliombewa Tsh.100,000,000 kutoka SMZ, na Tsh 688,470,000 kutoka UNDP/GEF. Hadi kufikia Juni, 2013 fedha zilizopatikana kutoka Serikalini ni Tsh. 30,000,000 na Tsh 374,288,000 kutoka UNDP/GEF.</p>	
<p>Malengo</p>	<p>Utekelezaji</p>
<p>Kuweka mipaka ya kudumu katika maeneo ya misitu ya Hifadhi ya Kiwengwa, Masingini, Ras Kiuyu na Msitu mkuu</p>	<p>Uwekaji wa mipaka (vingi vya zege) ya kudumu na utayarishaji wa ramani ya Msitu mkuu, Masingini na Kiwengwa imekamilika na hatua za uwekaji wa mipaka kwa misitu iliyobakia inaendelea.</p>
<p>Kuendeleza utaratibu wa kupandisha hadhi ya msitu wa hifadhi ya Masingini kuwa hifadhi ya kimaumbile</p>	<p>Hatua ya awali ya kufanya tathmini yakinifu ya kuelewa bioanuai zilizomo katika Hifadhi ya Msitu wa Masingini imefanyika pamoja na kutayarisha mpango wa usimamizi wa Msitu huo.</p>
<p>Kutangaza Msitu wa Muyuni – Jambiani kuwa msitu wa Hifadhi ya Akiba</p>	<p>Utaratibu wa kutangaza azma ya SMZ kuanzisha Hifadhi ya Msitu wa Jambiani-Muyuni umekamilika. Ukusanyaji wa maoni na Ushauri kutoka kwa wananchi kuhusu kuanzishwa Hifadhi ya Jambiani-Muyuni unaendelea katika hatua ya uandishi wa ripoti.</p>
<p>Kukamilisha mpango endelevu wa usimamizi katika Msitu wa Hifadhi ya Masingini na kupitia mipango ya usimamizi ya Hifadhi za Ngezi, Kiwengwa - Pongwe na Jozani na Ghuba ya Chwaka</p>	<p>Mipango ya usimamizi wa Misitu ya Masingini na Kiwengwa-Pongwe imekamilika na mipango ya usimamizi wa Misitu ya Ngezi na Jozani ipo katika matayarisho ya mapitio.</p>
<p>Gharama Mwaka 2013/2014: inatarajia kupata Tsh. 35,000,000 kutoka SMZ na Tsh. 350,000,000 kutoka UNDP/GEF</p>	
<p>Malengo ya mwaka 2013/2014</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuweka mipaka ya kudumu katika maeneo ya misitu ya Hifadhi ya Kiwengwa, Ras Kiuyu na Msitu mkuu; • Kuendeleza utaratibu wa kupandisha hadhi ya msitu wa hifadhi ya Masingini kuwa hifadhi ya kimaumbile; • kutangaza Msitu wa Muyuni - Jambiani kuwa msitu wa Hifadhi ya Akiba; • Kukamilisha mpango wa usimamizi wa Msitu wa Hifadhi ya Masingini na kupitia mipango ya usimamizi ya Hifadhi za Ngezi, Kiwengwa –Pongwe , Jozani na Ghuba ya Chwaka. 	

KIAMBATISHO 10: MRADI WA KUANGAMIZA KUNGURU:

Lengo kuu: Kuangamiza kunguru wote;

Lengo mahsusi: Kuangamiza kuguru 400,000 kwa kutumia sumu na mitego

Gharama Mwaka 2012/2013: Kwa mwaka 2012/2013 Programu iliombewa Tsh.474,180,000 kutoka Serikali ya Finland. Hadi kufikia Juni, 2013 fedha zilizopatikana ni Tsh. 153,808,156.	
MALENGO 2012/2013	UTEKELEZAJI
Ununuzi wa sumu aina ya DRC 1339 kilo 10.	Kilo 13 za sumu zimenunuliwa kutoka New Zealand.
Utengenezaji wa mitego 157 Unguja na Pemba.	Jumla ya mitego 60 (30 Unguja na 30 Pemba) imetengenezwa na kusambazwa
Kuangamiza kunguru 300,000 kwa kutumia sumu na mitego.	Jumla ya kunguru 132,000 sawa na asilimia 44 wameangamizwa Unguja na Pemba.
Gharama Mwaka 2013/2014: Kwa mwaka 2013/2014 Programu inaombewa Tsh. 20,000,000 kutoka SMZ.	
MALENGO 2013/2014	
<ul style="list-style-type: none">• Kununua sumu ya kuulia kunguru kilo 3;• Ununuzi wa chambo cha kutegea kunguru na vitendea kazi;• Kuelimisha jamii kwa njia ya vipindi 10 vya Redio / TV, mikutano na vjarida; Kuhamasisha wanajamii katika Shehia zote za Unguja na Pemba ili kufanikisha kazi ya uangamizaji kunguru.	

**Kiambatisho. 11. FEDHA ZILIZOTOLEWA KWA MIRADI YA MAENDELEO KUANZIA
JULAI,2012 HADI JUNI, 2013 WAHISANI**

KASMA	JINA LA MRADI	MAKISIO 2012/2013 WAHISANI	FEDHA ZILIZOTOLEWA JULAI /JUNI, 2013 WAHISANI	ASILIMIA (%)	MAKISIO 2013/2014 WAHISANI
610014	PROGRAMU YA KUENDELEZA SEKTA YA KILIMO NA MIFUGO(ASDP-L)	828,602,000	914,767,920	110	828,155,000
610015	PROGRAMU YA KUIMARISHA HUDUMA YA KILIMO(ASSP)	584,318,000	411,087,168	70	518,881,000
610007	MRADI WA UHAKIKA WA CHAKULA NA LISHE	236,592,000	55,294,720	23	-
610008	MRADI WA KUKUZA USARIFU WA MAZAO YA KILIMO	-	-		160,000,000
610005	MRADI WA KUIMARISHA MIKARAFUU	-	-		-
610003	HIFADHI YA MISITU YA ASILI	857,304,000	376,864,000	44	250,000,000
610002	UHIFADHI WA MISITU YA PWANI	688,470,000	374,288,000	54	350,000,000
610004	MPANGO MKUU WA MAENDELEO YA KILIMO CHA U/MAJI	-	-		3,328,000,000
610016	PROGRAMU YA UTAFITI WA KILIMO NA MALIASILI	-	-		-
660004	PROGRAMU YA MIUNDOMBINU YA SOKO, KUONGEZA THAMANI NA MISAADA VIJIJINI	5,747,650,000	501,510,620	9	9,348,560,000
710001	KUANGAMIZA ADUI KUNGURU	474,180,000	153,808,156	32	-
	JUMLA	9,417,116,000	2,787,620,584	30	14,783,596,000
MIRADI MIPYA					
610020	UJENZI WA BWENI KIZIMBANI				178,402,000
610021	GAFSP				1,200,000,000
610019	MWANZO BORA				30,000,000
	JUMLA YA MIRADI MIPYA				1,408,402,000
	JUMLA KUU	9,417,116,000	2,787,620,584	30	16,191,998,000

Kiambatisho. 12. MAKISIO YA FEDHA ZILIZOOMBWA NA ZILIZOPATIKANA JULAI 2012 HADI JUNI, 2013

KASMA	JINA LA MRADI	MAKISIO 2012/2013 SMZ	FEDHA ZILIZOTOLEWA JULAI /JUNI, 2013	%	MAKISIO 2013/2014 SMZ
610014	PROGRAMU YA KUENDELEZA SEKTA YA MIFUGO (ASDP-L)	60,000,000	20,000,000	33	35,000,000
610015	PROGRAMU YA KUIMARISHA HUDUMA YA KILIMO (ASSP)	100,000,000	30,000,000	30	55,000,000
610007	MRADI WA UHAKIKA WA CHAKULA NA LISHE	300,000,000	30,000,000	10	160,000,000
610008	MRADI WA KUKUZA USARIFU WA MAZAO YA KILIMO	150,000,000	30,000,000	20	50,000,000
610005	MRADI WA KUIMARISHA MIKARAFUU	200,000,000	70,000,000	35	390,000,000
610003	HIFADHI YA MISITU YA ASILI-HIMA	100,000,000	30,000,000	30	35,000,000
610002	UHIFADHI WA MISITU YA PWANI	100,000,000	30,000,000	30	35,000,000
610004	MPANGO MKUU WA MAENDELEO YA KILIMO CHA U/MAJI	500,000,000	167,211,520	33	450,000,000
610016	PROGRAMU YA UTAFAITI WA KILIMO NA MALIASILI	400,000,000	41,000,000	10	140,000,000
660004	PROGRAMU YA MIUNDOBINU YA MASOKO, KUONGEZA THAMANI NA MISAADA VIJIJINI	180,000,000	15,000,000	8	60,000,000
	KUANGAMIZA ADUI KUNGURU				20,000,000
	JUMLA	2,090,000,000	463,211,520	22	1,430,000,000
MIRADI MIPYA					
	UJENZI WA BWENI KIZIMBANI				90,000,000
	GAFSIP				40,000,000
	JUMLA NDOGO				130,000,000
	JUMLA KUU	2,090,000,000	463,211,520	22	1,560,000,000

Kiambatisho.13: TAARIFA YA MAPATO YALIYOKUSANYWA KWA KIPINDI CHA JULAI, 2012 HADI JUNI, 2013

KASMA	CHANZO CHA MAPATO	MAKADIRIO YA MWAKA 2012/13	MAKUSANYO JULAI - JUNI, 13	ASILIMIA (%)	MAKADIRIO YA MWAKA 2013/14
0301 OFISI KUU PEMBA					
142224	MAZAO YA MISITU	120,000,000	51,241,550	43	20,000,000
142299	UKODISHAJI MIKARAFUU				345,000,000
142225	ADA YA UUZAJI WA MAWE MCHANGA, KOKOTO	28,000,000	31,645,060	113	28,000,000
	JUMLA NDOGO	148,000,000	82,886,610	56	393,000,000
142254	UKAGUZI WA MAZAO	3,500,000	4,482,500	128	4,000,000
142257	MAUZAJI YA MAZAO NA MICHE	500,000	-	-	500,000
145001	MAPATO MENGINEYO	1,500,000	397,000	26	1,500,000
142101	MAUZO YA MICHE	1,000,000	4,004,780	400	1,000,000
	JUMLA NDOGO	6,500,000	8,884,280	137	7,000,000
	JUMLA PEMBA	154,500,000	91,770,890	59	400,000,000
0401 IDARA YA MIPANGO, SERA NA UTAFITI					
145001	MAPATO MENGINEYO	2,000,000	-	-	2,000,000
	JUMLA NDOGO	2,000,000			2,000,000
1501 IDARA YA KILIMO					
142224	UKAGUZI WA MAZAO	8,000,000	15,916,400	199	15,000,000
	JUMLA NDOGO	8,000,000	15,916,400	199	15,000,000
1701 TAASISI YA UTAFITI WA KILIMO					
142257	MAUZAJI YA MAZAO NA MICHE	3,000,000	12,471,600	416	15,000,000
142281	ADA YA UINGIZAJI WATALII	2,500,000	5,775,700	231	6,000,000
	JUMLA NDOGO	5,500,000	18,247,300	332	21,000,000
0701 IDARA YA MISITU NA MALIASILI ZISIZOREJESHEKA					
1422101	MAUZO YA MICHE	1,000,000	29,224,000	2,922	25,000,000
142224	MAZAO YA MISITU	75,000,000	202,500,350	270	100,000,000
142299	UKODISHAJI MIKARAFUU				5,000,000

142225	ADA YA UUZAJI WA MAWE MCHANGA, KOKOTO	180,000,000	192,557,720	107	180,000,000
	JUMLA NDOGO	256,000,000	424,282,070	166	310,000,000
	JUMLA UNGUJA	271,500,000	458,445,770	169	348,000,000
	JUMLA KUU YA WIZARA	426,000,000	550,216,660	129	748,000,000

Kiambatisho. 14. FEDHA ZILIZOTOLEWA JULAI 2012 HADI JUNI, 2013 – KAZI ZA KAWAIDA

IDARA	BAJETI 2012/2013	FEDHA ZILIZOTOLEWA JULAI, 2012 HADI JUNI,2013	ASILIMIA %
OFISI KUU PEMBA	1,716,847,779	1,644,215,898	96
IDARA YA SERA, MIPANGO NA UTAFITI	634,523,647	628,350,735	99
IDARA YA MISITU NA MALIASILI ZISIZOREJESHEKA	1,236,890,000	1,224,181,025	99
IDARA YA UMWAGILIAJI MAJI	577,837,500	571,469,800	99
IDARA YA UTUMISHI NA UENDESHAJI	718,767,623	712,520,052	99
IDARA YA UHAKIKA WA CHAKULA	232,717,811	202,613,350	87
IDARA YA KILIMO	5,618,502,820	5,113,513,078	91
TAASISI YA UTAFITI WA KILIMO	842,307,280	834,140,250	99
CHUO CHA KILIMO	308,800,000	288,800,000	94
JUMLA KUU	11,887,194,460.00	11,219,804,188	94

Kiambatioho. 15. FEDHA ZILIZOTOLEWA KUANZIA JULAI 2012 HADI JUNI, 2013 KWA KAZI ZA KAWAIDA

	IDARA	MISHAHARA			MATUMIZI YA KAWAIDA (OC)		
		BAJETI 2012/ 2013	FEDHA ZILIZOTOLE WA JULAI, 2012 HADI JUNI, 2013	%	BAJETI 2012/2013	FEDHA ZILIZOTOLEWA JULAI HADI JUNI, 2013	%
1	OFISI KUU PEMBA	1,539,200,000	1,480,410,150	96	177,647,779	163,805,748	92
2	IDARA YA SERA, MIPANGO NA UTAFITI	224,700,000	222,002,150	99	409,823,647	406,348,585	99
3	IDARA YA MISITU NA MALI ZISIZOREJESHEKA	1,152,700,000	1,140,532,233	99	84,190,000	83,648,792	99
4	IDARA YA UMWAGILIAJI MAJI	512,080,000	511,729,800	99	65,757,500	59,740,000	91
5	IDARA YA UENDESHAJI NA UTUMISHI	503,760,000	501,766,900	99	215,007,623	210,753,152	98
6	IDARA YA UHAKIKA WA CHAKULA	179,760,000	154,063,350	86	52,957,811	48,550,000	92
7	IDARA YA KILIMO	2,077,600,000	1,946,682,696	94	3,540,902,820	3,166,830,382	89
8	TAASISI YA UTAFITI WA KILIMO	774,200,000	772,797,500	99	68,107,280	61,342,750	90
9	CHUO CHA KILIMO KIZIMBANI RUZUKU				308,800,000	288,800,000	94
	JUMLA KUU	6,964,000,000	6,729,984,779	97	4,923,194,460	4,489,819,409	91

**Kiambatisho. 16. TAARIFA YA FEDHA ZILIZOMBWA JULAI, 2013 HADI JUNI, 2014
– KAZI ZA KAWAIDA**

	IDARA	MISHAHARA	MATUMIZI MENGINEYO	JUMLA
1	03 OFISI KUU PEMBA	1,463,012,000	330,000,000	1,793,012,000
2	04 IDARA YA SERA, MIPANGO NA UTAFITI	149,548,000	300,000,000	449,548,000
3	07 IDARA YA MISITU NA MALI ZISIZOREJESHEKA	1,139,318,000	160,000,000	1,299,318,000
4	11 IDARA YA UMWAGILIAJI MAJI	528,066,000	79,000,000	607,066,000
5	13 IDARA YA UENDESHAJI NA UTUMISHI	660,634,000	470,000,000	1,130,634,000
6	14 IDARA YA UHAKIKA WA CHAKULA	102,188,000	70,000,000	172,188,000
7	15 IDARA YA KILIMO	1,899,736,000	3,750,000,000	5,649,736,000
8	17 TAASISI YA UTAFFITI WA KILIMO	887,498,000	80,000,000	967,498,000
	JUMLA	6,830,000,000	5,239,000,000	12,069,000,000
	RUZUKU KWA CHUO CHA KILIMO KIZIMBANI			500,000,000
	JUMLA KUU	6,830,000,000	5,239,000,000	12,569,000,000